

Dzięk Bydgoski

10 stron

Rok VII

ORAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ POMORSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA GDAŃSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - DZIEŃ KOCIEWSKI - DZIEŃ TCZEWSKI - GAZETA MORSKA - GAZETA MOGILEŃSKA**

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102.

Katastrofalne zderzenie się dwóch statków na redzie gdyńskiej

Statek niemiecki „O. A. Mueller“ uległ ciężkiej awarii

Onegdajszej nocy w porcie gdyńskim wydarzyła się wielka katastrofa, która, gdyby nie sprawnie zorganizowana pomoc, mogła się skończyć zatonięciem parowca niemieckiego.

Krótko po północy, wyładowawszy transport bawełny z Galveston, opuszczał port gdyński, udając się w dalszą podróż do Domsjö, parowiec niemiecki, należący do linii hamburskiej „Hanseatische Reederei Hamburg“, s/s „Kaersten Milles“.

Pilot kapitanatu portu, wyprowadziwszy statek poza obręb portowy, powrócił na brzeg, a s/s „Kaersten Milles“ popłynął w dalszą drogę.

KATASTROFA

Nagle od strony morza, z miejsca, gdzie na redzie stał również hamburski statek „Otto Alfred Mueller“, mający zabrać węgiel z firmy Giesche, rozległo się 5 krótkich sygnałów, wzywających pilota.

W tym samym momencie obserwator na wieży kapitanatu portu zauważył, iż światła na przednim maszcie statku „O. A. Mueller“ gwałtownie się pochylały. Po chwili zaalarmowany kapitanat wysłał pilota w kierunku statku, na którym zająć musiał jakiś nieszczęśliwy wypadek.

Przez gęstą mgłę nocy nie można było zorientować się, co się dzieje z parowcem niemieckim. Jednakże odgłosy, które dochodziły z jego strony świadczyły o tem, że wydarzyła się katastrofa.

Katastrofę spowodował, jak stwierdzono po chwili, s/s „Kaersten Milles“.

W odległości około 1 mili od falochronów wielki parowiec natknął się z przyczyn, których nie zdołano dotychczas ustalić, na dziób stojącego na redzie w oczekiwaniu pilota węglowca „O. A. Mueller“.

Uderzenie było tak silne, że cały dziób statku został zdruzgotany i „O. A. Mueller“ zaczął odrazu tonąć, pogrążając się dziobem. W chwili zderzenia na pokładzie s/s „O. A. Mueller“ czuwało czterech marynarzy, którzy byli właśnie na dziobie statku. Na szczęście udało im się przeskoczyć na statek „Kaersten Milles“, dzięki czemu uniknęli niebezpieczeństwa zatonięcia wraz z zanurzającą się przednią częścią statku.

S. O. S.

Na s/s „O. A. Mueller“ rozległy się sygnały alarmowe. Śpiąca, nie przeznawająca załoga, w panice biegła po pokładzie, nie orientując się w sytuacji i wywołując popłoch i zamieszanie. Nadano sygnały wzywające pilota, sygnały S. O. S. — i tonącemu statkowi pośpieszono z pomocą. Jako pierwszy zbliżył się

do coraz bardziej zanurzającego się statku pilot kapitanatu portu, który przed chwilą wyprowadzał inny statek z portu i był najbliższym miejsca zderzenia. Motorówka pilota zabrała z pokładu tonącego statku część załogi w liczbie 6 osób, które przewiezione zostały do kapitanatu, a następnie ulokowane w hotelu przez maklera — P. A. M.

DZIOB STATKU OPARŁ SIĘ O DNO ZATOKI

W ciągu kilku zaledwie minut cały dziób tonącego statku znalazł się pod wodą, aż do komina, ale nagle przestał się zanurzać, gdyż oparł się o dno morskie. To uratowało statek, który posiada nowoczesne urządzenia wodoszczelne, dzięki czemu woda nie przedostała się do rufy.

Tymczasem na miejsce wypadku

przybyły holowniki „Żegluga Polskiej“, a następnie Towarzystwa Weichsel z Gdańska, które rozpoczęły akcję ratowniczą, pompowanie wody i t. d.

W ciągu całego dnia s/s „O. A. Mueller“ stał nawpół zatopiony z dziobem opartym o dno i z wysoko podniesioną rufą. Z obydwóch stron podtrzymywały go holowniki.

Kilku członków załogi z kapitanem na czele znajduje się w dalszym ciągu na pokładzie statku, biorąc udział w akcji ratowniczej.

W niedzielę rano akcja ratownicza trwała w dalszym ciągu, przyczem naskutek pompowania wody rufa podniosła się o blisko dwa metry.

DOCHODZENIA TRWAJĄ

Statek „Kaersten Milles“ wraz z całą załogą został zatrzymany na redzie aż

do ukończenia toczących się dochodzeń i ustalenia przyczyny katastrofy, która wywołała duże wrażenie w całym mieście i była szeroko komentowana.

Świadkowie stwierdzają, że katastrofę spowodowała załoga s/s „Kaersten Milles“, która rzekomo znajdowała się w stanie nietrzeźwym. Wskazywałby na to — według zdania świadków katastrofy — fakt, iż parowiec ten po opuszczeniu go przez pilota winien był zgodzić z przepisami obejść boję z prawej strony i wziąć do połowy zatoki kurs na wschód, a tymczasem zamiast uczynić zadość przepisom, statek wziął kurs na północny wschód, wskutek czego najechał na s/s „O. A. Mueller“, oczekujący na redzie pilota, któryby go wprowadził do portu.

Sąd Morski uznał winę statku „Kaersten Milles“

W Sądzie Grodzkim w Gdyni odbyło się posiedzenie Izby Morskiej w sprawie awarii. Izba orzekła, że awaria nastąpiła na skutek: 1) niedbalstwa ze strony obserwującego na statku „Kaersten Milles“; 2) ze zbyt wczesnego zwolnienia pilota z wychodzącego z portu statku; 3) z braku komendy kapitana statku „Kaersten Milles“ p. Wagnera.

Akcja ratunkowa trwa nadal pod kierownictwem biura holowniczo-ratunkowego Żegluga Polskiej, które sprowadziło do pomocy 3 holowniki z Gdańska. Wezwane są również do pomocy 2 specjalne Hektugi pontonowe z Hamburga. Nurkowie uszczelnili uszkodzone i zalane wodą części statku. Obecnie badane są uszkodzenia statku nawpół zatopionego, poczem po odpowiednich przygotowaniach nastąpi wypompowanie wody i wydobyć statku.

Eden ministrem spraw zagr. W. Brytanii

Londyn, 22. 12. (PAT) Minister do spraw Ligi Narodów Anthony Eden mianowany został ministrem spraw zagranicznych na miejsce sir Samuela Hoare'go. Specjalny resort Ligi Narodów został skasowany.

Dziś w numerze:

MIN. GÓRECKI O DOTYCH-CZASOWYCH REZULTATACH AKCJI OBNIŻKI CEN.

ZWIĘKSZENIE EKSPORTU WĘGLA POLSKIEGO.

SPRAWY GDAŃSKIE W LIDZE NARODÓW.

ANGLJA PRZYGOTOWUJE SIĘ DO KONTRAKCJI NA MORZU ŚRÓDZIEMNEM.

ZGON DYREKTORA ODDZIAŁU BANKU ROLNEGO W GDYNI SP. A ŻEBROWSKIEGO.

SEJMIK NAUCZYCIELSTWA W BYDGOSZCZY.

KOLEJARZ ZMIAŹDŻONY

MIEDZY DWOMA WAGONAMI.

Zasłonięcie trumny Marszałka

Cicha uroczystość żałobna w krypcie wawelskiej

Kraków, 22. 12. (PAT.) Dziś o godz. 18,30 w krypcie św. Leonarda na Wawelu odbyła się żałobna uroczystość zasłonięcia trumny kryształowej Marszałka Piłsudskiego. Ceremonja miała charakter ściśle wojskowy.

Przed katedrą ustawili się kompanja honorowa 20 p. p. z chorągwią i pluton honorowy ze składu 1-ej dywizji pp. Leg. który pełnił ostatnio wartę honorową

u trumny Marszałka na Wawelu. Raport odebrał dowódca O. K. V. gen. Narbutt Łuczyński. Po przybyciu na Wawel p. Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej z córkami oraz brata Marszałka, p. Kazimierza Piłsudskiego, nastąpiło zasłonięcie trumny w obecności rodziny oraz ministra Spraw Wojsk. gen. Kasprzyckiego.

Delegacja rolnictwa Ziem Zachodnich u P. Prezydenta R. P.

Warszawa, 22. 12. (PAT.) P. Prezydent przyjął w sobotę delegację Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Rolnictwa i Przemysłu Rolnego Zachodniej Polski w składzie: prezes Mieczysław Chłapowski, Jan Donimirski, Leon Sche-

dlin - Czarliński, Jan Morawski, Leon Mocek i sen. Augustyn Serożyński. Delegacja złożyła p. Prezydentowi memorjał w sprawie sytuacji rolnictwa na ziemiach zachodniej Polski.

„Cieleń tanie — kotlet drogi, mieszczuch głodny — chłop ubogi“

Manifestacja gospodarcza młodzieży w Warszawie

Warszawa, 22. 12. (PAT.) Komitet akcji gospodarczej młodzieży polskiej zorganizował w niedzielę manifestację na ulicach Warszawy pod hasłem ożywienia życia gospodarczego, za niższą ceną i zwiększeniem obrotu gospodarczego. Korowód 6 samochodów ciężarowych z transparentami przeciągnął ulicami miasta. Na jednym z samochodów umieszczony był wielki transparent, obrazujący rozpiętość między ceną cielęciny i kotletu cielęcego. Napis na transparencie głosił: „Cieleń tanie — kotlet drogi, mieszczuch głodny — chłop ubogi“. Dowcipny ten transparent wywarł szereg życzliwych komentarzy publiczności, która powitała

akcję z dużym zainteresowaniem i przychylnością.

Z samochodów młodzież rozrzuciła ulotki, nawołujące do przełamania bierności i zaktualizowania pracy, żądając dostosowania cen towarów przemysłowych do cen artykułów rolniczych, wysuwając hasło „Zniżenie cen — bez niżki plac“, „Wielkiego obrotu i małego zysku jako drogi do walki z bezrobociem“ itp. Komitet zamierza rozwinąć propagandę za ożywieniem obrotów gospodarczych z ziemiemi wschodniemi oraz w kierunku walki ze zbędnym importem i za poparciem wytwórczości krajowej.

E. SIWIEC

Toruń, Zeglarska 31

PZT - PHILIPS - KOSMOS - ELEKTRIT - NATAWIS - TELEFUNKEN

bardzo dogodne warunki.

Demonstrujemy każdej chwili u reflektantów bez obowiązku kupna!

Dotychczasowe rezultaty akcji zniżki cen przemysłowych

Wyjaśnienie Ministra Przemysłu i Handlu p. dr. R. Góreckiego

Akcja zniżki cen przemysłowych jest już niemal zakończona. Ministerstwo Przemysłu i Handlu przeprowadziło akcję zniżki cen na czterech głównych odcinkach: w przemyśle surowcowym, w przemyśle skartelizowanym, w przemyśle wolnym nieskartelizowanym oraz w handlu.

O uzyskanych rezultatach tej akcji poinformował w dniu dzisiejszym przedstawiciel prasy na zwołanej konferencji p. minister Przemysłu i Handlu dr. R. Górecki, udzielając jednocześnie wyjaśnień o dalszym rozwoju prac gospodarczych z tego resortu zgodnie z ogólnym planem rządu unormowania i ożywienia życia gospodarczego.

P. min. Górecki przedstawił rzeczowo, jasno i logicznie poszczególne etapy tej trudnej akcji, przeprowadzonej w rekordowym czasie kilku zaledwie tygodni, podkreślając z całą szczerością, że dużą zasługę w możliwości dokonania zniżki ponoszą przemysłowcy i kupcy. Przedstawiciele sfery gospodarczych, uznając, że rząd realizuje starą zasadę kupiecką „duży obrót, mały zysk”, wykazali dla akcji tej zupełne zrozumienie.

Akcję obniżki cen należy uważać narazie za zakończoną. Dalszych obniżek nie będzie i ceny przez dłuższy okres czasu będą stabilizowane. Rząd, zdając sobie bowiem sprawę, że sytuacja, w której konsument oczekuje ciągle dalszych zniżek, odbija się ujemnie na obrotach handlowych, jest więc skłonnym i dla kupca i dla przemysłowca i dla budżetu państwa, stanął zdecydowanie na stanowisku zakończenia akcji zniżki cen, nie później jak do końca bieżącego roku. W ten tylko bowiem sposób mogą być przywrócone warunki do spokojnej pracy, opartej na stałych elementach kalkulacyjnych.

Następnie p. minister omówił poszczególne etapy akcji zniżki cen. Pierwszym etapem tej akcji objęte zostały surowce, stanowiące podstawowe czynniki produkcji w innych przemysłach. Są to: węgiel, nafta i żelazo, w których ceny obniżone zostały od 10 do 15 proc. Obniżono również w tym okresie poważnie ceny cukru i papieru. Obniżka cen tych podstawowych surowców łącznie z obniżką kolejowych taryf przewozowych na ważniejsze artykuły przemysłowe stanowiła aport, z jakim p. minister przystąpił do rozmów z kartelami w przemyśle przetwórczym, żądając odpowiedniej zniżki ze strony przemysłu skartelizowanego. Punktem wyjściowym tych rozmów było żądanie obniżenia cen cenajmniej do poziomu cen artykułów nieskartelizowanych.

W związku z tem w pierwszej fazie p. minister Przemysłu i Handlu rozwiązał na podstawie znolizowanej ustawy kartelowej 44 umowy kartelowe produkcyjno-handlowe, których działalność była gospodarczo szkodliwą, gdyż wpływała na znaczne rozpięcie między cenami hurtowymi a detalicznymi, podrażając te ostatnie w stosunku bardzo znacznym, niekiedy nawet anormalnym. W ten sposób usunięte zostały zapory z karteli handlowych, które mogłyby w dużym stopniu zniweczyć wysiłki w doprowadzeniu zniżki cen osiągniętej w przemyśle — do konsumenta.

W drugiej fazie podjęte zostały badania, dotyczące przemysłu przetwórczego — w kierunku wyeliminowania z niego takich karteli, których istnienie nie jest uzasadnione gospodarczo. W wyniku tych badań zostało rozwiązane 49 umów kartelowych. W ten sposób na ogólną liczbę zarejestrowanych 273 umów kartelowych, zostały rozwiązane 93 umowy. Pozatem 14 umów kartelowych rozwiązano dobrowolnie.

Prócz tego przeprowadzono rozmowy ze 153 zrzeczeniami kartelowymi. Rozmowy te miały na celu uzyskanie dalszych zniżek cen na artykuły skartelizowane w przemyśle przetwórczym, a w wyniku ich postanowione zostały zniżki cen na następujące wyroby przemysłowe: rury żelazne, odlewy stalowe, śruby, wyroby ocynkowane, opakowania blaszane, acznia emalowane, drut, gwo-

ździe, radiatory, liny i drut stalowy, kwas siarkowy, farby, lakiery, superfosfaty itd., itd.

Akcja zniżki cen w podstawowych surowcach oraz w przemyśle skartelizowanym przetwórczym odbiła się napewno w kalkulacji pozostałych gałęzi przemysłu nieskartelizowanego, podobnie jak i zniżka taryf kolejowych działań będzie na wszystkie gałęzie przemysłu. Stąd też p. minister, ujmując zagadnienie zniżki cen w szerszych ramach, nie tylko w stosunku do artykułów skartelizowanych, odbył w tych dniach rozmowę z przedstawicielami przemysłu branżowego nieskartelizowanego i samorządu gospodarczego, przemysłu, handlu oraz rzemiosła — w celu pociągnięcia i tych gałęzi do dalszych obniżek cen.

Wynikiem tej rozmowy było zobowiązanie się związków branżowych przemysłu nieskartelizowanego do podjęcia wspólnie z samorządami gospodarczymi akcji wśród zrzeszonych u siebie warsztatów przemysłowych i rzemieślniczych celem przeprowadzenia zniżki cen ich artykułów odpowiednio do rezultatów, jakie zostały osiągnięte w tej akcji przez przemysł skartelizowany.

W końcu p. minister Górecki zapowiedział, że na następnej konferencji prasowej, która odbędzie się w styczniu, przedstawi przebieg akcji zniżki i jej efektywne wyniki, oraz będzie miał możliwość stwierdzenia, w jakim stopniu zniż-

ka cen odbiła się na wzroście obrotów w poszczególnych branżach.

Na konferencji tej omówione będą również wyniki prac komisji, złożonej z przedstawicieli sfery gospodarczych, która badać będzie stan gospodarki w przedsiębiorstwach państwowych.

Rozwiązanie dalszych umów kartelowych

Minister Przemysłu i Handlu rozwiązał następujące umowy kartelowe, o rozwiązaniu których mówił podczas konferencji.

W branży metalowej - przetwórczej: „Biuro Sprzedaży Łyżew” s. z o. o. w Częstochowie, obejmujące 4 przedsiębiorstwa, umowa 3 przedsiębiorstw w sprawie regulacji zbytu wyrobów ołowianych w Polsce, umowa 3 przedsiębiorstw w sprawie regulacji zbytu i cen płyt kuchennych.

W branży chemicznej: umowa 2 przedsiębiorstw w sprawie regulacji sprzedaży, cen i warunków sprzedaży amoniaku i wody amoniakalnej, umowa 2 przedsiębiorstw w sprawie regulacji produkcji i zbytu, cen i warunków sprzedaży węgla amonu, umowa 4 przedsiębiorstw w sprawie regulacji produkcji i sprzedaży alunu chromowego, umowa 3 fabryk w sprawie regulacji zbytu, cen i warunków sprzedaży farb chemicznych, Katowice.

W branży mineralnej: umowa 4 przedsiębiorstw w sprawie regulacji produkcji, zbytu i cen balonów szklanych, umowa 2 fabryk w sprawie regulacji produkcji i zbytu wszelkiego rodzaju butelek.

W branżach różnych: umowa między różnymi już poprzednio przez Min. Przemysłu i Handlu kartelem pn. „Centroćwiek” Biuro Sprzedaży Cwieków Drewnianych obejmującym 4 firmy, a jej uczestnikami w sprawie regulacji produkcji, umowa 4 przedsiębiorstw w sprawie regulacji sprzedaży

blotników i obręczy rowerowych, umowa 3 przedsiębiorstw w sprawie regulacji produkcji, zbytu, cen i warunków sprzedaży kopyt, prawideł i prawidełek, umowa 25 przedsiębiorstw w sprawie regulacji ceny rynkowej igrzeł, a wreszcie w branży włókienniczej rozwiązano umowę, obejmującą 2 warszawskie fabryki włókiennicze, zrzeszone w s. z o. o. p. f. „Kaliko”.

Potanieją lampy radiowe, przewodniki elektryczne, farby i lakiery

W wyniku dalszej akcji obniżki cen kartelowych zostały ostatnio obniżone ceny tekstury surowej o ca. 7 proc., przewodników elektrycznych o 8 proc., oraz lamp radiowych o 12 proc.

Textura surowa używana jest głównie do wyrobu papy dachowej, ponadto znajduje zastosowanie przy wyrobie artykułów izolacyjnych.

Przewodniki elektryczne, jak wiadomo, mają szerokie zastosowanie w budownictwie. Obniżka cen nowego artykułu, używanego w budownictwie, pogłębi obniżkę kosztów budownictwa.

W trosce o rozwój polskiej radiofonii, minister Przemysłu i Handlu osobiście poświęcił szczególnie dużo uwagi sprawie możliwie najdalej idącej obniżki cen lamp radiowych, których produkcja z roku na rok znacznie się powiększa.

W związku z tem można spodziewać się odpowiedniej obniżki cen aparatów radiowych, co powinno przyczynić się do szerszego ich rozpowszechnienia wśród naszej ludności.

Pozatem donoszą, iż rozwiążą się dobrowolnie kartele, skupiające fabryki farb i lakiery w Polsce, dwa porozumienia kartelowe co do obić papierowych i porozumienie kartelowe co do litoponów.

Dla życia gospodarczego kraju będzie posiadała szczególne znaczenie zniżka farb i lakiery.

Równocześnie zostały uzgodnione obniżki cen kleju kostnego o 10 proc., boraksu o 15 proc. i kwasu borskiego o 25 proc.

Zniżka cen a budżet domowy rodziny pracowniczej

Dotychczasowe posunięcia Rządu w kierunku obniżki cen artykułów podstawowych przyniosły konsumentom konkretne korzyści dzięki zmniejszeniu szeregu wydatków na komorne, opał itd. Zmniejszenia te w budżetach domowych rodziny pracowniczej pokrywają z nadwyżką nowe obciążenia podatkowe na rzecz Skarbu Państwa.

W Warszawie wysokość komornego za dwa pokoje z kuchnią waha się, jak wiadomo, od 60 do 100 zł. Zniżka komornego w wysokości 15 proc., obowiązująca od dnia 1 grudnia rb., przynosi rodzinie pracowniczej oszczędność z tego tytułu od 9 do 15 zł miesięcznie czyli od 108 do 180 zł rocznie.

Zniżka ceny cukru do 1 zł. za kg zaoszczędza w budżecie domowym przy czteroosobowej rodzinie ponad 26 zł rocznie jeśli się uwzględni przeciętną konsumpcję 2-3 kg na osobę miesięcznie.

Na zniżce cen węgla 4 osobowa rodzina zaoszczędzi około 20 zł rocznie.

Łącznie więc zniżka tylko w 3 pozycjach budżetu domowego 4 osobowej rodziny, zajmującej dwa pokoje z kuchnią, daje oszczędność od 154 do 226 zł rocznie. Oczywiście suma tej oszczędności wzrośnie, jeśli się weźmie pod uwagę zniżkę cen innych artykułów, które również zostały obniżone (np. cena chleba w Warszawie o 4 gr. na kg), bądź też, co do których jest w toku akcja zniżki cen.

Zwiększenie eksportu węgla polskiego

Rozmowy przedstawicieli polskiego i angielskiego przemysłu węglowego

Jak się dowiadujemy, w dniach 16 i 17 bm. bawiła w Londynie delegacja polskiego przemysłu węglowego w osobach nac. dyr. Cybulskiego, prez. Faltera, dyrektora Michela, dyr. Radowskiego i b. min. Olszewskiego, którą odbyła porządkową konferencję z przedstawicielami angielskiego przemysłu węglowego.

W toku obrad były omawiane sprawy rozwoju stosunków węglowych polsko-angielskich na podstawie istniejącej między stronami w tym względzie umowy. M. in. zostały wyjaśnione i uzgodnione punkty widzenia na szczegóły wymienionej umowy a w szczególności odnośnie obliczania kon-

tyngentów kwartalnych eksportu węgla.

W wyniku tych rozmów strona polska uzyskała powiększenie wysiłki węgla jeszcze w bież. kwartale oraz został zliberalizowany sposób obliczania kontyngentów kwartalnych w przyszłości.

Omawiana była także sprawa wysyłek węgla na poszczególne rynki, w dziedzinie których to spraw również strony całkowicie uzgodniły z sobą poglądy.

Równocześnie z wymienioną delegacją przemysłu węglowego bawił w Londynie dyr. departamentu górniczo-hutniczego w M. P. i H. p. Czesław Peche.

Umowa gospodarcza z Niemcami na plenarnym posiedzeniu Senatu

W sobotę Senat odbył ostatnie posiedzenie przed feriami świątecznymi. Głównym tematem obrad była sprawa ratyfikacji umowy gospodarczej z Niemcami.

Referent tego projektu ustawy sen. Fudakowski omówił historię stosunków gospodarczych między Polską a Rzeszą niemiecką, poczem przeszedł do charakterystyki umowy, podkreślając m. in., że ważnym warunkiem tej umowy jest to, że eksport rolniczy polski ma być lokowany na rynku niemieckim nie po cenach światowych, lecz po cenach rynku niemieckiego. Głównym naszym artykułem eksportowym są artykuły pochodzenia hodowlanego, potem idą zboże, nasiona, drzewo i spirytus. Warunki wymiany polegają na tem, że układ stara się ściśle przestrzegać zasady niezamrażania należnych sum. W tym celu należności mają być wpłacane na ra-

chunki otwarte w Niemczech i w Polsce i mają być kontrolowane przez powołane w tym celu komisje rządowe, które w odpowiednim momencie mogłyby wstrzymać eksport, o ileby równowaga we wzajemnych stosunkach uległa zagrożeniu, a więc o ileby groziły zamrożenia.

Po referacie rozpoczęła się dyskusja, w której zabierali głos sen. sen. Trockenheim i Jeszke, wysuwający szereg zastrzeżeń.

Sen. Jeszke podkreślił m. in., że w umowie gospodarczej z 1931 roku, która nie weszła w życie, najbardziej niebezpieczną była klauzula osiedlenia. Jeżeli dziś tej klauzuli nie widzimy, to jest to dowód, że od tego czasu prestiż Państwa Polskiego na terenie międzynarodowym wzrósł o tyle, że dziś już nie imputuje się nam takiej klauzuli.

Przedmiotem naszej troski powino

być — zdaniem mówcy — należyte wykonanie kontroli, co przyniesie wielkie korzyści rolnictwu.

W głosowaniu projekt ustawy w sprawie ratyfikacji przyjęto, jak również uchwalono projekty ratyfikacji protokołu dodatkowego do konwencji ze Szwajcarią, porozumienia kontyngentowego ze Szwajcarią, konwencji handlowej i navigacyjnej z Hiszpanią, dodatkowego traktatu ekstradycyjnego ze Stanami Zjednoczonymi, i protokołu taryfowego z Estonją. Projekty te nie wywołały żadnej dyskusji.

Wreszcie Senat uchwalił dwa projekty ustaw o dodatkowych kredytach na rok 1934/35 i 1935/36 oraz projekt ustawy o wykonywaniu kontroli parlamentarnej nad długami Państwa.

Zamykając posiedzenie, marszałek Prystor życzył senatorom wesolych świąt.

Za polityką morską Rządu winno stać całe społeczeństwo

Przemówienie ministra Kwiatkowskiego

W sali konferencyjnej Ministerstwa Skarbu dnia 15 bm. o godz. 12 odbyła się pod protektoratem pana wicepremiera E. Kwiatkowskiego, uroczystość poświęcenia sztandaru Oddziału „Skarbowców” LMK.

W uroczystości tej wzięli udział: p. wicepremier Skarbu — dr. Grodyński, przedstawiciele Zarządu Głównego LMK, z wiceprezesem Zarz. Gł. LMK, dyr. E. Kłopotowskim na czele, dyrektorzy monopoli państwowych, izb skarbowych, urzędów celnych, członkowie Oddziału oraz zaproszeni goście.

Po przemówieniu inauguracyjnym prezesa Oddziału „Skarbowców” p. St. Sieradzkiego, zabrał głos p. wicepremier inż. E. Kwiatkowski, mówiąc m. in.:

„Już dawno pokolenia miały możność działania na morzu, które wiązało się z postępem i dobrobytem Państwa. Ono miało decydować o strukturze społecznej i warunkach bytu Państwa, czy ono będzie wielkim kompleksem, opartym w sposób mocny i logiczny o morze, czy stanie się też jakąś niezrozumiałą figurą z punktu widzenia logiki i geografji. To miało decydować, czy wiele szczeplów słowiańskich nad Bałtykiem ma się stać organicznymi częściami Rzeczypospolitej, czy też częściowo miały się rozproszyć. Morze miało dać strukturę społeczną Rzeczypospolitej, czy będzie państwem o charakterze agrarnym, czy morskim, w którym istnieją ambicje ekspansji, czy też państwem, które zasięka mi z drutu kolczastego, czy ostrokołami odgrodzi się od morza i będzie żyć w ciasnych formach społecznych. Było to zagadnienie, czy Państwo ma mieć strukturę większą czy morską, czy obydwie połączone razem. Gdy nawet powstały wysiłki w kierunku zrozumienia tego problemu, że tam nad morzem zaciska się jedna z wielkich pętl gospodarczych, że tam zadania Państwa trzeba stawiać wyżej ponad interes żyjących pokoleń, to właśnie ten problemat rozstrzygało się zawsze na korzyść interesów dnia obecnego, a nie przyszłości. I wskutek tych jednostkowych poczynań, niezwiązanych z całym narodem, stwarzano nieraz piękne porywy i sporadyczne sukcesy. To jest konstytucja naszej przeszłości.

W roku 1918, w tym jednym dniu 11 listopada, w którym jakimś dreszczem historycznym polska psychika otrząsnęła się z wszystkich naleciałości niewoli, te same problemy moralne i materialne, te same problemy polityczne i gospodarcze stanęły przed Polską dzisiejszą, jako zagadnienia żywe i aktualne. Wtedy powstała kwestja, czy mamy znowu pozwolić na zacięśnienie pętli gospodarczej na szyi nowej Polski.

Przez nasze granice wschodnie, zachodnie i południowe nie może być większej ekspanji gospodarczej. Polska jest wielkim Państwem i musi pomieścić wielką cyfrę ludności. Jedyne miejsce, gdzie istnieje swoboda gospodarcza — to morze. I mamy zjawisko, w którym widzimy, że na odcinku Gdyni i Gdańska odbywa się jakiś wielki ruch gospodarczy, gdzie mimo lat kryzysu 75% obrotu towarowego całej Polski odbywało się na przestrzeni 140 km granic morskich, a dopiero reszta przypadła na 5.400 km granic lądowych. Musimy się jednakże zastanowić, czy ten ruch na odcinku naszych granic morskich jest tylko naszą zasługą. Uważam, że jest to zjawisko izyczne, powstałe wewnątrz naszego gospodarstwa narodowego, które wykazało coraz to większy ruch i temsamem większe ciśnienie. Polskie naczynie gospodarcze, oparte o morze, nabiera stale coraz większej dynamiki, której wyładowywanie następuje na naszym wybrzeżu.

W ten sposób idąc krok za krokiem przez całe generacje, składając ciągle ofiary, wyrzekając się pewnej ilości dóbr materialnych dla nas i naszego pokolenia, stwarzamy element przyszłego życia gospodarczego przyszłej Polski na tym małym odcinku naszego morza.

Rola Ligi Morskiej i Kolonjalnej stanowi rolę bardzo doniosłą; i ta organizacja jest również częścią zagadnienia, gdyż za polityką morską Rządu powinno stanąć całe

społeczeństwo. Idea morska winna przeniknąć całe nasze społeczeństwo, całe nasze życie we wszystkich jego przejawach, stając się najważniejszym z elementów Polski dzisiejszej i Polski przyszłej”.

Po tem głębokim i silnym przemówieniu p. wicepremiera E. Kwiatkowskiego dokonano poświęcenia sztandaru. Rodzicami chrzestnymi byli p. wicepremier inż. E. Kwiatkowski i p. prezesowa Kożuchowska.

Chroni i upiększa cerę PUDER ABARID

Ludowcy przeciw uchwałom Stronnictwa Ludowego

Zjazd powiatowy w Krotoszynie uznał program stronnictwa za sprzeczny z zasadami chrześcijańskimi

W Krotoszynie, w woj. poznańskim, odbyło się ostatnio zebranie członków rady powiatowej Stronnictwa Ludowego powiatu krotoszyńskiego, z udziałem kilkudziesięciu osób. Prezes rady powiatowej Stronnictwa Ludowego, p. Stanisław Napzyk, omawiając przebieg ostatniego kongresu Stronnictwa Ludowego w Warszawie, poddał przebieg i uchwały kongresu ostrej krytyce, stwierdzając, że zarówno wnioski, stawiane na kongresie, jak i większość uchwalonych

przez kongres rezolucyj stoi w sprzeczności z ideologją Stronnictwa.

Zebranie powiatowej rady Stronnictwa Ludowego w Krotoszynie uznało program, uchwalony przez kongres warszawski, jako sprzeczny z zasadami chrześcijańskimi. Na wniosek przewodniczącego zebrania podjęli rezolucję, potępiającą uchwały kongresu Stronnictwa Ludowego i uchwalili zawiesić wszelką działalność tego stronnictwa w powiecie krotoszyńskim.

Daremna walka o Polską Lutynię

Dalsze czeskie szykany za Olzą

Miejscowość Polska Lutynia na Śląsku za Olzą była widownią niezwykle burzliwego posiedzenia miejscowej rady gminnej. Radni czescy postawili wniosek, by zmienić nazwę tej miejscowości z „Polskiej Lutyni” na „Hornu Lutyni” (Górna Lutynia). Wnioski przeciwstawili się gwałtownie radni polscy. Wśród niezwykłego tumultu, w czasie którego omal nie przyszło do bójkł pomiędzy polskimi radnymi a czeskiimi, głosami komunistów wniosek przyjęto.

Zmiana nazwy „Polska Lutynia” jest jedynym z fragmentów systematycznej akcji

przemianowywania nazw polskich miejscowości na czeskie. Po zaborze Śląska za Olzą w roku 1919 przemianowano Polską Ostrawę na Śląską Ostrawę, a obecnie ma ulec zupełnej likwidacji nazwa polskiego grodu prastarego nad Ostrawicą, istniejącego od czasów Bolesława Chrobrego. W podobny sposób Czesi przemianowali np. Gieszyn na Teszin, Porębę na Porube, Dąbrowę na Doubrave itp.

Listy, adresowane starymi polskimi nazwami, są przez urzędy pocztowe zwracane adresatom.

Inauguracja doradczej komisji podatkowej przy Ministerstwie Skarbu

Na prezesa komisji powołano prof. A. Krzyżanowskiego

Dnia 21 bm. w sali konferencyjnej Ministerstwa Skarbu odbyło się pierwsze inauguracyjne posiedzenie komisji podatkowej przy Ministerstwie Skarbu.

Zadaniem komisji tej będzie opinjowanie projektów ustaw podatkowych i pracowanie nad zagadnieniami naszego systemu podatkowego.

Posiedzenie inauguracyjne tej komisji otworzył przemówieniem powitalnym p. Wicepremier i Minister Skarbu, inż. Kwiatkowski, podkreślając cele i zadania komisji. Następnie na przewodniczącego powołano prof. Adama Krzyżanowskiego, a na

jego zastępcę — wicedyrektora departamentu podatków J. Lubowickiego.

Pierwsze posiedzenie komisji poświęcone zostało omówieniu metod prac komisji oraz przedyskutowano projekt dekretu o państwowym podatku od nieruchomości i projekt rozporządzenia w sprawie zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu.

Na dalszym planie prac komisji znajduje się rozpatrzenie wniosków międzyministerjalnej komisji współpracy z samorządem gospodarczym, dotyczących spraw podatkowych.

Sprawy gdańskie w Lidze Narodów

Sprawozdanie Senatu — Przedłużenie mandatu Komisarza Ligi Narod.

Donoszą z Genewy, że na porządku dziennym sesji Rady Ligi w dn. 20 stycznia znajduje się m. in. sprawozdanie prezydenta Senatu gdańskiego z przeprowadzenia przez Senat Wolnego Miasta zmian w rozporządzeniach senackich, które miały być zreferowane wobec uznania ich, decyzją Rady, za sprzeczne z konstytucją. Na porządku dziennym

znajduwać się ma również opinja Międzynarodowego Trybunału Haskiego o zmianach w gdańskim kodeksie karnym, przeprowadzonych przez senat oraz ewentualne przedłużenie mandatu obecnego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku. Ważność mandatu jego upływa z dniem 15 stycznia 1937 r.

Anglia przygotowuje się do kontrakcji na morzu Śródziemnym

Noty angielskie do państw śródziemnomorskich

Brytyjskie ministerstwo spraw zagranicznych wystosowało do państw śródziemnomorskich z wyjątkiem Francji, a więc do Hiszpanji, Jugosławji, Grecji i Turcji noty, w których zapytuje, czy państwa te gotowe są udzielić flocie brytyjskiej pomocy w razie zaatakowania jej przez Włochy wskutek zaostreżenia sankcyj. Noty podkreślać mają konieczność aktywnego współdziałania tych

państw, jako członków Ligi Narodów w wykonaniu zadań zbiorowego bezpieczeństwa.

Nie ulega wątpliwości, że od odpowiedzi, jakie Wielka Brytania uzyska od państw śródziemnomorskich, zależy będzie decyzja rządu brytyjskiego co do dalszego utrzymania koncentracji floty brytyjskiej na wodach morza Śródziemnego.

Chore kobiety osiagają przez użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa lekkie wypróżnienie, przyczem połączone to jest nieraz z nadzwyczaj dobroczynnym działaniem na chore organy. — Zalecana przez lekarzy.

Zamiast życzeń świątecznych

Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, gen. Edward Rydz-Śmigły złożył zamiast życzeń świątecznych i noworocznych 150 zł. na zakład wychowawczy dla sierot braci Albertynów w Warszawie.

Pik. Walery Stawek zamiast życzeń świątecznych i noworocznych złożył 50 zł na fundusz budowy Kopca Józefa Piłsudskiego.

Minister komunikacji inż. M. Butkiewicz, zamiast życzeń świątecznych i noworocznych złożył 200 zł na komitet opieki nad najbardziej ubogimi mieszkańcami osiedli miejskich „Osiedle”.

Życzenia świąteczne „Elemki”

Z Kilonji nadeszła następująca depeza: Rodzinom, zarządowi głównemu, zarządowi oddziałów, członkom i sympatykom Ligi Morskiej i Kolonjalnej, kapitanom, oficerom, załogom okrętów polskich, serdeczne życzenia świąteczne i noworoczne przesyłają: kapitan, oficerowie i załoga statku ćwiczebny „Elemka”.

Zgon Antoniego Anusza

Warszawa, 22. 12. (PAT) Wczoraj o godz. 19.45 zmarł w Warszawie w mieszkaniu własnym przy ul. Langiewicza nr. 19 b. poseł i b. wiceprezes Państwowego Banku Rolnego ś. p. Antoni Anusz, w 51-ym roku życia. Śmierć nastąpiła z powodu choroby serca.

Pokaz w Berlinie filmu z życia Marszałka Piłsudskiego

W największym kinie „Ufy” na Kurfürstendam odbyła się premiera filmu, stanowiącego fotomontaż historyczny, osnuty na tle życia Marszałka Piłsudskiego.

Obecni na premierze byli: ambasador R. P. Lipski z członkami ambasady, prezydent Izby Filmowej Rzeszy min. dr. Lehnich, prezes Naczelnej Rady Filmowej Ryszard Ordynski, konsul generalny R. P. dr. Staniewicz wraz z członkami konsultatu, przedstawiciele ministerstw Rzeszy oraz partji narodowo - socjalistycznej i liczni członkowie kolonji i prasy polskiej w Berlinie.

Nowy dziennik we Lwowie

„Kurjer Lwowski” przestał wychodzić

W sobotę ukazał się we Lwowie pierwszy numer nowego dziennika porannego p. n. „Dziennik Polski”. Jako wydawca figuruje „Małopolskie Wydawnictwo Sp. z o. o.

W krótkiej notatce wstępnej redakcja zaznacza, że dziennik jest organem niezależnej opinji.

Nowe pismo drukowane jest w drukarni dawnego „Słowa Polskiego”. Zaznaczyć należy, że równocześnie niemal przestał wychodzić „Kurjer Lwowski”.

Bezrobocie w Gdańsku

Liczba bezrobotnych na terenie Wolnego Miasta wynosiła, według danych oficjalnych z końcem listopada br. 19,200 osób. Jeżeli uwzględnimy, że w okresie tym wysłano z Gdańska do Niemiec 6000 bezrobotnych, to ostateczna liczba wyniesie za okres sprawozdawczy 25.200 osób. W roku ub. liczba bezrobotnych na terenie Gdańska zwiększyła się z końcem listopada w porównaniu z końcem października o 1.600 osób, podczas gdy w analogicznym okresie roku bież. o 2.800.

W sprawie trudności w f-mie Bata

W ostatnim czasie ukazały się pogłoski, że firma Bata w Zlinie (Czechosłowacja) zwolniła znaczną część swych robotników i znalazła się w krytycznym położeniu.

Jak się dowiadujemy trudności w firmie Bata powstały na tle zatargu podatkowego i protestu firmy przeciwko nowym, zbyt uciążliwym rozporządzeniom kontrolnym i podatkowym. Na obciążenia te firma zareagowała groźbą zwolnienia 10.000 robotników.

W międzyczasie sprawa się wyjaśniła i firma Bata nie zwolniła robotników, ruchu nie ograniczyła i pracuje tak samo intensywnie jak dotychczas.

Komunikacja powietrzna w Polsce w okresie zimowym

Obecnie samoloty komunikacyjne kursują według zimowego rozkładu lotów codziennie, nie wyłączając niedziel między Warszawą a Krakowem, Katowicami, Lwowem, Poznaniem i Berlinem, a raz w tygodniu między Lwowem, Czerniowcami, Buzarsztem, Sofją i Salonikami.

W dniu 25 bm. oraz w dniu 1 stycznia 1936 ruch na wszystkich szlakach powietrznych będzie wstrzymany.

Sport i Kultura Fizyczna

Nr 63

Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy

Rok VI

Hokeiści T. K. S. „Strzelec“ zdobyli na własność puchar wędrowny b. wojewody Lamota

Ubiegłej niedzieli, na boisku hokejowym w Ogródkach Jordanowskich w Toruniu, odbył się turniej hokejowy o puchar wędrowny ufundowany przez b. wojewodę pomorskiego p. Lamotę. W zawodach uczestniczyły 4 drużyny, mianowicie: TKS „Strzelec“, drużyna I i II, WKS „Gryf“ i KS. KPW. „Pomorzanin“. Drużyna Sokoła grudziądzkiego z powodu niemożności skompletowania całej drużyny, na turniej nie przybyła.

Przedpołudniem, krótko po godz. 11 odbyło się losowanie, przyczem los skojarzył drużyny „Pomorzanin“ i TKS Strzelec I, oraz Gryfu i TKS Strzelec II.

Wyniki poszczególnych spotkań są następujące:

TKS „Strzelec“ — KPW „Pomorzanin“ 3:2

Grę utrudniał gęsto padający śnieg, który grubą warstwą pokrył lodowisko. Nowo zorganizowana, jako trzecia w Toruniu, drużyna hokejowa KPW zaprezentowała się z jak najlepszej strony. W oczu rzuca się jednak brak zgrania, co jest zupełnie zrozumiałe, jeżeli się uwzględni pierwszy występ kolejarzy. Za małym wyjątkami wszyscy są już stosunkowo wysoko zaawansowanymi w umiejętnościach, zawodnikami.

TKS „Strzelec“ wystąpił w swoim składzie, z nowym bezdziałnym bramkarzem i doskonale zapowiadającym się nowym obrońcą. Pierwsza trzecia gry upływa pod znakiem dużej przewagi drużyny TKS Strzelec, jednak wszystkie kombinacyjne ataki kończą się zaprzeczeniem kraźką w śniegu, którym boisko jest grubo pokryte. Druga i trzecia trzecia są więcej wyrównane, przyczem KPW zdobywa dwie bramki z wyraźnej winy bramkarza TKS „Strzelec“, który obie mógł być łatwo obronił. Ostateczny wynik 3:2 dla TKS „Strzelec“ jest sukcesem dla młodej drużyny kolejarzy.

WKS. GRYF — TKS STRZELEC II 4:0

W drugim spotkaniu przedpołudniowym Gryf bez wielkiego wysiłku pokonał II drużynę TKS „Strzelec“ w stosunku 4:0. Dużo winy ponosi również i tu bramkarz Strzelca który puścił kilka łatwych do obrony strzałów. Jako całość dobrą kombinacyjną grę wyróżnił się atak TKS „Strzelec“ w składzie Hejnowicz, Rosiński, Osmólski, który jednak jest mało skuteczny i nie posiada należytej siły na wykończenie akcji napastniczych.

KPW POMORZANIN — TKS STRZELEC II 4:1

W pierwszym spotkaniu wieczorem drużyna KPW „Pomorzanin“ pokonała nie bez trudu drugą drużynę TKS Strzelec w stosunku 4:1. Młody narybek Strzelca zaprezentował się nadszpejowanie dobrze. Wi-

Kazimierz Osmański z TKS „Strzelec“ mistrzem Torunia w ping-pongu

W ubiegły czwartek późnym wieczorem zakończone zostały w świetlicy grodzkiej Związku Strzeleckiego w Toruniu finałowe rozgrywki o indywidualne mistrzostwo Torunia w ping-pongu. W finałach walczyło sześciu zawodników, gry były bardzo zacięte i stały na wysokim poziomie. Zaszczytny tytuł mistrza i miano najlepszego ping-pongisty Torunia zdobył p. Kazimierz Osmański z TKS „Strzelec“, który w spotkaniach finałowych wygrał wszystkie swoje spotkania. Sensacyjną kłeskę poniósł najniepodziwianej zeszłoroczny mistrz Pomorza Kilichowski, który w finale przegrał wszystkie spotkania. Z młodych zawodników bardzo dobrze prezentował się Porsz z K. S. M. Mokre, dysponujący dużym repertuarem uderzeń, brak mu jednak spokoju i opanowania gry. Poza tym wyróżnił się Winiarski, który przegrał tylko z mistrzem Torunia Osmańskim.

Kolejność miejsc jest następująca: 1-szy Osmański, 2-gi Winiarski, obydwaj TKS „Strzelec“, 3-ci Porsz KSM Mokre, 4-ty Czarnecki TKS 29, 5-ty Kamiński i 6-ty Kilichowski również obydwaj TKS „Strzelec“.

Nowi trenerzy lekkoatletyczni ukończyli kurs

Warszawa, 22. 12. (PAT) W sobotę popoł. w Centralnym Instytucie na Bielanych odbyło się zamknięcie kursu, zorganizowanego przez zarząd Polskiego Związku Lekkoatletycznego dla ujednostajnienia programu szkolenia w okręgach. Zpośród dwudziestu paru osób, które kurs ukończyły, połow otrzymała dyplomy trenerów okręgowych, a reszta dyplomy instruktorów i przedowników. Dyplomy trenerów wydano m. in. Szelestowskiemu, Zakrzewskiemu, Druźbiakowi, Luckhausowi, Łokajskiemu, Klukowi i Kusocińskiemu.

dać u tych młodych chłopców zrozumienie gry zespołowej, dobrą jazdę na łyżwach, szybkość i wiele pomysłowości kombinacyjnych.

Niech tylko nabiorą więcej siły i wagi, a staną się przyszłością hokejową swego Klubu.

TKS STRZELEC I — WKS GRYF 3:0

W spotkaniu finałowym TKS „Strzelec“ pokonał Gryf w stosunku 3:0. Gra była szybka i ostra, chwilami nawet brutalna, nie przekraczała jednak norm dopuszczalnych. Drużyna Gryfu w zaciętej obronie nie przebiegała w środkach, często uciekając się do zasad niedozwolonych. To też wielu graczy

wędrowało na minuty karne za bandę. Z drugiej strony trzeba podkreślić wielką ofiarność z którą zawodnicy Gryfu walczyli. Trenk w bramce ustawicznie poprostu bombardowany bronił doskonale. Dwóch bramek obronił nie mógł.

W Strzelcu coraz lepiej zagrywa obrońca Garstecki, który zaczyna rozumieć skuteczność gry ciałem, co jest podstawowym zadaniem obrońców. Bramki zdobyli Głowiński 2 i Karaskiewicz 1.

Po meczu prezes Pom. Okr. Zw. Hokeja Lodowego wręczył zwycięskiej drużynie T. K. S. „Strzelec“ poraz trzeci zdobyty puchar wędrowny b. wojewody p. Lamota, tym razem już na własność.

Bokserzy Warszawianki zwyciężają I. K. P. 9:7

Warszawa, 22. 12. (PAT) W niedzielę odbył się tu towarzyski mecz bokserów pomiędzy drużynami I. K. P. (Łódź) a stołeczna Warszawianka. W barwach Warszawianki wystąpili poraz pierwszy dwaj zawodnicy z Grudziądza — Krzemiński i Wozner. Mecz zakończył się zasłużonym zwycięstwem Warszawianki w stosunku 9:7.

W wadze muszej Szwed (IKP) wypunktował prymitywnego Barana.

W wadze koguciej Razniewski (W) wygrał walkowerem wobec nieprzybycia Bartniaka.

W wadze piórkowej Krzemiński wykazał brak kondycji. W dwóch pierwszych rundach Krzemiński miał przewagę nad Spodenkiewiczem, natomiast w trzeciej rundzie był znacznie słabszy. Wynik remisowy.

W drugim spotkaniu wagi piórkowej Forlański (W) wypunktował Leszczyńskiego.

W wadze lekkiej Polus (W) rozegrał rewanżowe spotkanie z Woźniakiewiczem. Nieprzekonywujące, lecz zasłużone zwycięstwo odniósł Polus. Niezadowolona z decyzji sędzijskiej widownia zareagowała gwizdaniem, o I. K. P. demonstracyjnie nie chciała kontynuować dalszych walk. Po półgodzinnej przerwie walki potoczyły się jednak dalej.

W wadze półśredniej Brzózka (W) pokonał Taboraka niespodziewanie w 2-giej rundzie przez nokaut techniczny.

W wadze średniej Chmielewski (IKP) zdobył dwa punkty bez walki wobec nadwagi Zaremby. W spotkaniu towarzyskim wygrał Chmielewski w 2-giej rundzie przez nokaut techniczny.

Wreszcie w wadze półciężkiej Pietrzak (IKP) wygrał z Woznerem, niedostatecznie dysponowanym fizycznie.

Mistrzostwo ping-pongowe m. Grudziądza

W uzupełnieniu naszej notatki w sprawie mistrzostw ping-pongowych m. Grudziądza — organizowanych z polecenia Pom. Okr. Zw. T. S. przez Komendę Grodzką Z. S. Grudziądza — podajemy dalsze szczegóły:

W mistrzostwach mogą brać udział kluby zrzeszone w P. Z. T. Stoł.

Mistrzostwa odbędą się w konkurencji drużynowej i indywidualnej.

Losowanie rozgrywek dnia 2 stycznia 1936 r. o godz. 19,30 w Domu Strzelca, ul. Solna.

Same rozgrywki odbędą się w dniach 4, 5 i 6 stycznia 1936 r.

Termin przedstawienia imiennych zgłoszeń Komendzie Gr. Z. S. upływa z dniem 30 grudnia br.

Ze względu na to, że dwa najlepsze zespoły będą miały prawo reprezentowania naszego miasta w mistrzostwach Okręgu — ufamy, że w zawodach wezmą udział wszystkie kluby uprawiające tenis stołowy, a sympatycy tego sportu gremjalnie zaszczycają swoją obecnością. Wysoki poziom wszystkich klubów naszych daje rękojmię, że zawody będą bardzo ciekawe — a tem samem miłym spędzeniem czasu dla widzów-observatorów.

WARSZAWSKY PING-PONGIŚCI GROMIA ŁÓDŹ 8:1

Łódź, 22. 12. (PAT) Międzyzwiązkowy mecz ping-ponga Warszawa—Łódź, odbyty w niedzielę, zakończył się spodziewanym wysokim zwycięstwem Warszawy w stosunku 8:1.

Kursy narciarskie w Siance

Kto i na jakich warunkach może się na nie zapisać?

W dniach od 12 do 31 stycznia przyszłego roku pomorski okręg Polskiego Związku Narciarskiego urzędza w Siankach w województwie stanisławowskim, niemal nad samą granicą polsko-czechosłowacką, dwa kursy narciarskie dla początkujących i zaawansowanych członków i członkiń P. Z. N.

Kandydaci, pragnący się zapisać na kursy, powinni przynależać do sekcji narciarskiej jakiegokolwiek klubu, powinni posiadać czarną legitymację P. Z. N. z nalepką na rok 1936, świadectwo lekarskie, stwierdzające, że posiadają odpowiednie warunki fizyczne do odbycia kursu, muszą posiadać własny sprzęt i wyekwipowanie i powinni wreszcie złożyć deklarację, że nie będą reścoł pretensji do kierownictwa kursu w związku z chorobą, względnie wypadkiem, poza ewentualnymi premjami ubezpieczeniowymi.

Zgłoszenia na kursy należy kierować do dnia 28 grudnia na ręce p. ppułk. Nakonecznikoffa w Toruniu, koszary 63 pułku piechoty.

Ogólny program kursów przewiduje naukę techniki jazdy na nartach, naukę jazdy w terenie (wycieczki), a na zakończenie kursu zawody o sprawność narciarską. Ponadto dla zaawansowanych odbędzie się specjalna wycieczka o odznakę górską PZN.

Na koszt kursu składają się: całodzienne utrzymanie z kwaterą w schronisku D. O. K. X za 3,50 zł dziennie, lub w lepiej

urządzonym domu turystycznym Polskiego Towarzystwa Narciarskiego za 4 zł dziennie i 3 złote wpisowego na ubezpieczenie uczestników od wypadków oraz na koszt administracyjny kursu. Poza tym uczestnicy kursu otrzymują 80-procentową zniżkę kolejową, którą wydadzą oficerowie PW i WF. Przy wpisie należy wpłacić zgóry 10 zł na poczet wyżywienia w schronisku DOK X (w domu turystycznym P. T. N. wpłata ta odpada).

Na kursy przyjęte będą tylko te osoby, które zastosują się do wszystkich wymienionych wskazań.

Uczestnicy kursów proszeni są o zgłoszenie się w dniu 12 stycznia wieczorem w Siankach — informację będzie można osiągnąć na dworcu kolejowym w Siankach.

Z Pomorza do Sianek można najlepiej jechać przez Łódź, Lwów i Sambor.

Dokładniejszych informacji w sprawie kursu udziela p. ppułk. Nakonecznikoff w Toruniu (koszary 63 pp.).

Okręgowy Ośrodek W. F. w Toruniu zawiadamia, że w czasie trwania feryj świątecznych od 24 grudnia 35 do 6 stycznia 36 r., sale toruńskiego palacu sportowego będą zamknięte tylko w dniach świąt Bożego Narodzenia. Poza tem organizacje i kluby mogą korzystać z sal Ośrodka w podanym okresie, nawet w zmniejszonych kompleksach.

Pilkarze Warty przegrywają w Düsseldorfie 5:2

Berlin, 22. 12. (PAT) W Düsseldorfie odbył się w niedzielę międzynarodowy mecz piłki nożnej między poznańską Wartą a Fortuną z Düsseldorfu. Mecz zakończył się zwycięstwem drużyny niemieckiej 5:2 (2:1). Gra stała na poziomie przeciętnym. Śliskie i rozmokłe boisko utrudniało grę, zwłaszcza Polakom, gdyż Niemcy lepiej przystosowali się do warunków i wyzyskali te przewagę dla wywalczenia zwycięstwa. Obie drużyny walczyły fair. Zawodom przyglądało się 2000 widzów.

Piłka nożna na Śląsku

Katowice, 22. 12. (PAT) W niedzielę rozegrano na Śląsku dwa dalsze mecze piłkarskie o mistrzostwo Ligi śląskiej. W Lipinach Naprzód pokonał Czarnych z Chropaczowa w stosunku 9:4 (5:2). W Chorzowie Amatorski K. S. wygrał z zespołem Ob. Katowice 4:1 (1:1).

Poza tem w Tarnowskich Górach ligowy Ruch w pełnym składzie rozegrał mecz propagandowy z miejscowym Śląskiem, wygrywając 9:1 (4:0). Benjaminek Ligi państwowej K. S. Dąb pokonał na własnym boisku K. S. Pogoń z Nowego Bytomia.

Risiko Pytkowski znokautowany w 1-szej rundzie

Nowy Jork, (PAT) W Madison Square Garden rozegrany został sensacyjny mecz bokserki między amerykańskim mistrzem świata wagi średniej Polakiem Eddie Babe Risiko - Pytkowskim, a Anglikiem Jackem Mc Avoyem.

Sensacyjna zwycięstwo odniósł Anglik nokautując Risiko - Pytkowskiego już w pierwszej rundzie. Walka trwała zaledwie 2 min. 41 sek. Anglik miał przez cały czas olbrzymią przewagę, przyczem już po pierwszych uderzeniach Polak był zamroczony. Przez krótki okres walki Risiko - Pytkowski znalazł się 6 razy na deskach.

Mecz miał charakter towarzyski i trwał miał 10 rund.

Międzyokręgowy mecz hokejowy ŚLĄSK—ŁÓDŹ 6:0

Katowice, 22. 12. (PAT) Na sztucznej lodowisku w Katowicach z okazji zakończenia obozu hokeistów śląskich odbył się międzyokręgowy mecz Łódź—Śląsk. Spotkanie wygrał bezapelacyjnie Ślązacy w stosunku 6:0 (2:0, 1:0, 3:0).

Z zagranicznych boisk hokejowych

Düsseldorf, 22. 12. (PAT) Brukselski E. H. C. pokonał w hokeju reprezentację Berlina w stosunku 3:2.

Praga, 22. 12. (PAT) Hokeiści paracy Francis Volants odnieśli drugie zwycięstwo w Pradze, tym razem zwyciężając zespół HC Rapid 6:2 (4:0, 1:1, 1:1).

Zurich, 22. 12. (PAT) Drużyna Kanadyjczyków szwajcarskich pokonała reprezentację Austrii 5:1, a reprezentację Wiednia 4:3.

Monachjum, 22. 12. (PAT) W Monachjum reprezentacyjny zespół niemiecki pokonał drużynę Uniwersytetu Oxford w stosunku 5:0 (0:0, 3:0, 2:0).

Berlin, 22. 12. (PAT) Na olimpijskim torze hokejowym w Garmisch Partenkirchen hokeiści uniwersytetu w Cambridge pokonali drużynę mistrza Niemiec S. C. Riesserssee w stosunku 4:2.

POLSKA POŁUDNIOWA PRZEGRYWA Z REPREZENTACJĄ NIEMIEC POŁNOCYCH

Berlin, 22. 12. (PAT) W sobotę wieczorem nastąpiło w Hamburgu otwarcie nowego stadionu lodowego. Centralnym punktem uroczystości otwarcia był mecz hokejowy pomiędzy reprezentacją Polski południowej i Niemiec północnych.

Nieznaczne zwycięstwo odniosła drużyna niemiecka w stosunku 2:1 (0:0, 1:0, 1:1).

Niemcy byli lepiej zgrani i mieli lekką techniczną przewagę nad Polakami. Dopiero w ostatniej fazie gry naszym hokeistom udało się zdobyć honorowy punkt.

Mecz wywołał duże zainteresowanie i zgromadził przeszło 6 tys. widzów.

HOLENDERSCY HOKEIŚCI CHCĄ GRAĆ W POLSCE

Amsterdam, 22. 12. (PAT) Reprezentacja hokejowa Amsterdamskiej zapropnowała polskiemu Związkowi Hokeja Lodowego rozegranie jednego lub dwóch meczów w Polsce w okresie pomiędzy 15 a 20 stycznia.

O PUHAR EUROPY W HOKEJU

Bukareszt, 22. 12. (PAT) W Bukareszcie w meczu hokejowym o puchar Europy mistrz Rum. „Telephon Club“ przegrał z drużyną budapeszteńską „B. K. E.“ w stosunku 2:1.

Węgry przeważali przez cały czas. Wszystkie bramki padły w pierwszej połowie.

GŁOSY I ODGŁOSY.

Szczodrość samorządów

(ow) W związku z prowadzonymi obecnie przez Rząd pracami w dziedzinie ustawowego uregulowania sprawy pracowników samorządowych, p. Maurycy Jaroszyński zastanawia się w „Gazecie Polskiej” nad całokształtem tego problemu i koniecznością reformy istniejących dziś stosunków. Autor zwraca m. in. uwagę na zbytnią szczodrość samorządów, gdy chodzi o wysokość przyznawanych emerytur.

„Dziedzina przez prawo zupełnie nieuregulowana — pisze p. J. — jest sprawa emerytur pracowników samorządowych. Regulował ją dotychczas każdy samorząd z osobna w drodze statutów wewnętrznych. Czyniły to samorzady naogół bardzo lekkomyślnie; szczodrość, jaką wykazały, otwiera dla niejednego w dalszej przyszłości perspektywę ruiny, ogółowi pracowników nie daje zaś pewności zabezpieczenia, bo stawia pod wielkim znakiem zapytania możliwość dotrzymania zobowiązań. Wymownego, a znanego powszechnie przykładu dostarcza m. st. Warszawa: w preliminarzu budżetowym na rok bieżący przewidziano na emerytury 14 milionów, które prawdopodobnie nie wystarczą, w następnych latach przy tych samych normach statutowych liczyć się trzeba z gwałtownym wzrostem, a najwyższy wymiar emerytury wynosi 3700 zł. miesięcznie”.

„Rewizja emerytur, wypłacanych z fundusów komunalnych, wydaje mi się nieunikniona. Nie potrzeba dodawać, że przeprowadzona być winna z największą ostrożnością i przy salwowaniu wszystkich słusznych interesów, a nadeszłyśko — minimum existensiae emeryta”.

Szkodnicy ruchu ludowego

Warszawski „Czas” w artykule, omawiającym zagadnienie ruchu ludowego w Polsce, cytuje następującą opinię prof. Bujaka, o t. zw. „działaczach” ludowych.

„Stan ruchu ludowego w Polsce przed stawia się dzisiaj dosyć smutno, nawet ponuro... Brak mu podstaw i instytucji gospodarczych oraz w przeważającej części programu prawdziwie ludowego. Największym nieszczeniem ruchu ludowego jest nadmierna przewaga idei politycznej... Rzeczywistymi kierownikami ruchu ludowego są zawodowi politycy, którzy nietylko żyją z tego ruchu, ale są zarazem największymi jego szkodnikami. Nie można zaprzeczyć tym zawodowym politykom dobrej woli... ale trzeba niestety wytknąć znaczne braki charakteru i wykształcenia. Wszyscy oni niemal wyrosli w twardej pracy agitacyjnej, w zaciełej walce konkurencyjnej, nienawiścią ściganymi, nienawiścią dyszący, kłamstwami atakowani, kłamstwami zwalczający. Zawód swój... traktują oni niestety zbyt często jako środek utrzymania lub nawet zrobienia kariery. Wykształcenie ich tak że mocno szwankuje... Istotne potrzeby ludu i głębsze cele ludowej polityki gospodarczej, pozostają zawsze dla nich rzeczą mglistą i niepewną...”

Prof. Bujak jest sam znanym działaczem ludowym, jego sąd zatem o przywódcach stronnictwa ludowego uważać należy za całkowicie kompetentny i obiektywny.

Samolot przybył na pokładzie ms. Piłsudski

Do Gdyni, zgodnie z rozkładem jazdy, mimo panujących sztormów zimowych, powrócił onegdaj z Nowego Jorku m/s „Piłsudski”, przywożąc 183 pasażerów, 425 t. ładunku oraz 648 worków poczty.

Na pokładzie m/s „Piłsudski” przywieziony został do kraju nowy samolot typu „Lockhead”, który zakupił „Lot”.

Sprawy rzemieślnicze u schyłku roku

Komunikat Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu

1) Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu podaje do wiadomości, że z dniem 31 grudnia br. upływa termin do wnoszenia podania do Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu o rozłożenie na raty zaległości z tytułu ubezpieczenia wypadkowego za lata 1930-32. Poszczególne pp. Starsi Cechów oraz Prezesi Tow. Rzemieśln. Samodz. otrzymali w tej sprawie szczegółowe informacje w okólniku Nr. 8/35 wobec czego w razie nasuwających się wątpliwości, należy zwrócić się do wspomnianych o informacje.

2) Do końca roku winni także ci rzemieślnicy, którzy zamierzają w r. 1936 prowadzić uproszczoną księgowość, zaopatrzyć się w komplet księgowości, który nabyć można w Biurze Izby.

3) Na rok 1936 mogą być jedynie te przedsiębiorstwa rzemieślnicze zwolnione od nabycia świadectwa przemysłowego, w których pracuje tylko sam właściciel bez obcej pomocy, będący w posiadaniu karty rzemieślniczej. Zwolnienie z obowiązku wykupienia świadectwa następuje na wniosek złożony przed 31. 12. 1935 r. w odnośnym Urzędzie Skarbowym.

Sejmik nauczycielstwa Wielkopolski i Pomorza obraduje w Bydgoszczy

Stanowisko zjazdu okręgowego ZNP. wobec ciężkiej sytuacji szkolnictwa i nauczycielstwa

Wczoraj, w niedzielę rozpoczął w Bydgoszczy swe doroczne obrady sprawozdawczy Zjazd poznańskiego Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego, który ze względu na liczne przybycie delegatów ognisk ZNP. z najdalej położonych Wielkopolski i Pomorza, oraz członków Okręgu — przemienił się w sejmik nauczycielstwa poznańskiego i pomorskiego. Zjazd okręgowy ZNP. po dłuższej przerwie, obraduje w Bydgoszczy poraz drugi. W związku z rozpoczęciem wakacji świątecznych, Zjazd jest bardzo liczny i trwać będzie dwa dni.

UROCZYSTE OTWARCIE ZJAZDU

Otwarcie dorocznych obrad zjazdowych ZNP. miało charakter uroczysty. Zjazd zainaugurował prezes Zarządu Okręgowego p. Michał Kopeć. Na wstępie prezes okręgowy powołał do komisji weryfikacyjnej prezesa Oddziału Grodzkiego w Bydgoszczy p. Jobkego, oraz przedstawiciela Pomorza p. Konkola i Wielkopolski p. Bernackiego z Ostrzeszowa. Wyjaśniając, iż tegoroczny Zjazd Okręgu ze względu na zgon śp. Marszałka Piłsudskiego odbywa się w terminie późniejszym — mówca wzywał zebranych do uczczenia pamięci Wodza Narodu, Wielkiego Protpektora i Członka Honorowego Zw. Nauczycielstwa Polskiego chwilą skupienia. W pięknym przemówieniu wstępnym p. prezes Kopeć przypomniał znamienne słowa Marszałka Piłsudskiego wypowiedziane na zjeździe nauczycielstwa szkół powszechnych w roku 1923 określając rolę i poslanctwo polskiego nauczyciela w odrodzeniu dusz, spaczonych półtorawiskową niewolą.

Zkolei prezes Zarządu Okręgowego powitał w serdecznych słowach licznych przedstawicieli władz, urzędów, organizacji i społeczeństwa, a mianowicie pp. reprezentanta Pana Wojewody starostę bydgoskiego Stefania Godeckiego, wizytatora Godeckiego reprezentującego p. kuratora O. S. P. dr. Polaka, radcę Mencia przybyłego w zastępstwie p. prezydenta m. Bydgoszczy Barciszewskiego i Zarządu Miejskiego, insp. szkolnego Tarnowicza, podinspektorów Zytkę, Majewskiego i Chmurę z Bydgoszczy, przedstawiciela Komisji Międzyszkolnej w Bydgoszczy dyr. prof. Polakowskiego, reprezentującego równocześnie Okręg Wojewódzki L. M. i K., dalej przewodniczącą Oddziału PBK. Stabrowską, komendanta hufców harcerek prof. Timlera, prezesa PTK dr. Nieduszyńskiego, przedstawiciela ZS. prof. Wodę, delegata Zarządu Głównego ZNP. Kolanke, oraz przedstawiciela concernu wydawnictw „Dnia” red. Kościelskiego.

O „POWRÓT NAUCZYCIELA DO SZKOŁY”

W dalszym ciągu swego przemówienia prezes Kopeć omówił sytuację szkolnictwa polskiego, oraz podobną do niej sytuację nauczycielstwa, stwierdzając z jednej strony, iż 1.000.000 dzieci z braku pomieszczeń i etatów nauczycielskich nie może korzystać ze szkolnictwa powszechnego, z drugiej zaś że wytworzona obecnie sytuacja nauczycielstwa tak pod względem materialnym, prawnosłużbowym, jak i społecznym jest rozpaczyliwa. Nauczyciel, nietylko, że jest uposażony poniżej minimum wymogów życiowo-

kulturalnych, nietylko, że obciążony jest pracą ponad swe siły, ale ponadto krepuje go szereg pobocznych, pozaszkolnych względów, odsuwających nauczyciela zupełnie od właściwych obowiązków wychowawcy. Nawiązując do słów wypowiedzianych na ten temat przez kuratora dr. Polaka na konferencji inspektorów, mówca złożył na ręce p. wizytatora Godeckiego podziękowanie za zajęcie się tą sprawą i przypomniał zgromadzonemu apel p. kuratora, by walczyć o „powrót nauczyciela do szkoły”. Apel ten przyjęty został rzęsistymi oklaskami.

Po przemówieniu wstępnym prezesa okręgowego uchwalono nagły wniosek zgłoszony przez jednego z uczestników Zjazdu w sprawie wysłania depeszy na ręce prezydium toczącego się zjazdu nauczycielstwa na Polesiu, wyrażający solidarność i koleżeństwo.

PRZEMÓWIENIA PRZEDSTAWICIELI WŁADZ.

Zkolei nastąpiły przemówienia przedstawicieli władz, które zapoczątkował przedstawiciel Rządu p. starosta Stefanicki następującymi słowami:

„Zjazd Państwa dokonuje się w czasie, gdy na ziemiach naszych widnieje cień śmierci Wodza Narodu, Życie Narodu, które dotąd pozostawało w symbiozie z jestestwem Wodza, wkracza po wstrząsanie na samodzielne ścieżki przyszłości. Teraźniejszość uwikłana jest w twarde mżganiny na froncie gospodarczym. Rząd powołany wolą Pana Prezydenta RP. mobilizuje cały Naród do pomocy celem zaszeregowania Państwa na właściwe miejsce w światowym rzędzie niezależności ekonomicznej. Odciśnięk Panów leży na styku z młodem pokoleniem, gdzie najłatwiej znaleźć entuzjazm walki i pracy. Opinia zwrócona ma oczy na Wasze poczynania i nie wątpi, będą one isę po myśli najlepszego dobra Rzplitej i pomocy Rzadowi. Witając Zjazd w charakterze przedstawiciela Rządu życząc owocnych obrad i najwłaściwszych wskazań do dalszej pracy”.

Jako następny głos zabrał p. wizytator Godecki, stwierdzając na podstawie znanych sprawozdań z działalności Okręgu ZNP. w Poznaniu stały wzrost życzyni życia organizacyjnego Związku. Świadczy to o coraz większym zrozumieniu zasług, oraz roli organizacji.

P. radca Mencia witając Zjazd imieniem prezydenta miasta i Zarządu Miejskiego podniósł pracę nauczycielstwa, znaną zwłaszcza dobrze na gruncie bydgoskim, gdzie stosunki współpracy ZNP. z władzami miejskimi wydały jaknajlepsze rezultaty. Okres przedświąteczny przeszkodził Zarządowi Miasta w zorganizowaniu odpowiedniego przyjęcia uczestników Zjazdu. W przemówieniu swem p. radca Mencia zapewnił nauczycielstwo bydgoskie, iż miasto nadal starać się będzie o polepszenie warunków pracy w szkołach, realizując w dalszym ciągu plan rozbudowy szkolnictwa powszechnego.

P. dyr. prof. Polakowski powitał Zjazd im. Komisji Międzyszkolnej, oraz Ligi Moralnej i Kolonjalnej Okr. Wojewódzkiego i Łódz. w Bydgoszczy, poczem przemówienia powitalne wygłosili: przewodnicząca PBK. p. Stabrowska, komendant hufców harcerek prof. Timler, oraz prezes PTK dr. Nieduszyński.

Przedstawiciel Zarządu Głównego ZNP. p. Kolanke omówił treściwie bołacki stan nauczycielski, stwierdzając, iż nadszedł już czas, by nauczycielstwo związkowo zwróciło się z wyraźnym apelem o poprawę sytuacji, gdyż przedłużanie dotychczasowego stanu rzeczy odbija się szkodliwie na szkolnictwie i pracy wychowawczej. Przemówienie delegata Zarządu Głównego spotkało się z aplauzem zgromadzonych i nagrodzone zostało rzęsistymi oklaskami.

Z okazji Zjazdu wysłano depesze hołdowniczą do Pana Prezydenta RP. następującej treści:

„Zarząd Okręgu Poznańskiego Zw. Nauczycielstwa Polskiego obradujący w Bydgoszczy przesyła Panu Prezydentowi wyrazy czci i hołdu i zapewnia o swej pracy dla Państwa. Wobec ciężkiej sytuacji, w jakiej znajduje się nauczycielstwo Zjazd zwraca się do Pana Prezydenta z serdeczną prośbą o opiekę nad rozwojem szkolnictwa”.

Pozatem wysłano depesze o podobnej treści do Generalnego Inspektora Armii p. gen. Wodza-Smętego, Pana Premiera i Ministra W.R. i OP.

W godzinach popołudniowych rozpoczęły się obrady w sesjach, które trwać będą przez dzień dzisiejszy. Szczegółowe sprawozdanie z tej części obrad zamieścimy w numerze jutrzejszym.

Zniżka ceny za prąd elektryczny na Helu

Zgodnie z ogólną tendencją niżki cen, rada gromadzka gminy zbiorowej Hel na posiedzeniu w dniu 15 grudnia br. uchwaliła obniżyć cenę prądu elektrycznego pobieranego z elektrowni gminy o 30 groszy na 1 kilowatgodzinie.

Kurs poglądowy o Polsce dla młodzieży polskiej z Gdańska

Pochwały godna impreza gdańskiej Macierzy Szkolnej

Macierz Szkolna w Gdańsku urzędująca w porozumieniu z okręgiem łódzkim polskiego Związku Zachodniego w czasie tegorocznej przerwy Bożego Narodzenia dla starszej młodzieży z terenu W. Miasta Gdańska kurs o charakterze społecznym. Zadaniem kursu jest zapoznanie szczegółowe uczestników z krajem ojczystym przez zwiedzenie największych miast, ośrodków przemysłowych i kulturalnych; o zorientowanie ich w nowych zagadnieniach kulturalnych, gospodarczych i społecznych Polski współczesnej przy po-

mocy specjalnych wykładów, organizowanych w poszczególnych miastach Polski; przygotowanie techniczne młodzieży do pracy terenowej przez przeprowadzenie pogadanek na temat organizacji pracy polskiej na terenie W. Miasta, prowadzenie prac propagandowych i oświatowych. Kurs trwać będzie od 27 grudnia do 6 stycznia 1936 r., — przy czem zwiedzone będą następujące ośrodki: Poznań, Katowice, Kraków, Zakopane, Borysław, Lwów, Łódź i Warszawa.

KOŁNIERZYK **Geżet** to symbol 10729 Z CZERWONĄ NITKĄ gentlemanna

Kolejarz zmiążdżony między dwoma wagonami w Gdyni

Onegdaj, w czasie przetaczania wagonów towarowych na stacji odstawczej w porcie między budkami P. 2 a P. 3, pociąg złożony z sześciu wagonów najechał na puste wagony, stojące na zwrotnicy sąsiedniego toru.

Zderzenie wykoleiło pięć wagonów. Na stopniu jednego z nich stał prze-

tokowy Franciszek Bilot. Rzucony siłą zderzenia między dwa wagony, został straszliwie zmiążdżony i poniósł śmierć na miejscu.

Przybyły lekarz zastał już zimne zwłoki. Nie ustalono dotychczas przyczyny tragicznego wypadku.

Tajemniczy zamach na leśniczego w lasach kębłowskich

W sobotę, dnia 21 bm. znaleziono w lesie pod Kębłowem (pow. morski) zbitego i ciężko poranionego leśniczego Preusa.

Jak się okazało w trakcie dochodzeń, leśniczy Preus wyszedł w piątek o godz. 9-tej rano do pracujących w lesie robotników. Gdy nie przyszedł na obiad, a następnie nie wrócił i na kolację, zaniepo-

kojona żona zaalarmowała robotników i wszczęła poszukiwania.

Dopiero w sobotę w godzinach przedpołudniowych znaleziono w lesie nieprzytomnego, ciężko poranionego leśniczego.

Policja wszczęła energiczne dochodzenia w tej tajemniczej sprawie.

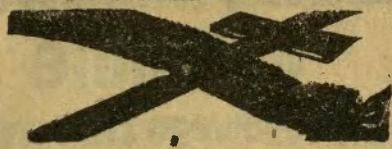
Chciał dostać większy przekaz na gwiazdkę

Onegdaj do jednego z okienek w gdynskim Urzędzie Pocztowym zbliżył się jakiś młody człowiek, przedkładając przekaz do wypłaty, opiewający na sumę 900 złotych. Ale w chwili, kiedy urzędnik począł szczegółowo badać przekaz, młodzieniec prędko oddalił się od okienka i zniknął w tłumie, pozostawivszy blankiet przekazu.

Urzędnik zameldował o wypadku dyrekcji poczty, która oddała podejrzaną przekaz policji. Dochodzenia wytlómaczyły zagadkowe odejście młodzieńca od okienka pocztowego. Jak stwierdzono,

przekaz ów nadał niej. Józef Jach w urzędzie pocztowym Rumja-Zagórze na adres niej. Michała Warota na „post-restante” i adresat pieniądze podjął.

W czasie podejmowania pieniędzy zamiast 4 złotych, na którą to sumę opiewał przekaz, młodzieniec postawił cyfrę 900 złotych, a zamiast „post-restante” napisał adres ul. Świętojańska nr. 28 m. 7. Jednakże nie obeznany dobrze z techniką pocztową przekazów pieniężnych, zrobił to bardzo nieumiejętnie i obecnie ukrywa się przed poszukującą go policją.

ś. p.
ANTONI ŻEBROWSKI

Dyrektor Oddziału Państwowego Banku Rolnego w Gdyni

opatrzony Świętymi Sakramentami zmarł dnia 21 grudnia 1935 r., w wieku lat 64.

W Zmarłym traci Państwowy Bank Rolny długoletniego i szczerze oddanego Instytucji Współpracownika.

Ekspozycja zwłok z Domu Sióstr Sw. Wincentego a Paulo do kościoła Najświętszej Marii Panny odbędzie się w poniedziałek, dnia 23 b. m. o godz. 9 rano, gdzie odprawione zostanie nabożeństwo żałobne, poczem nastąpi odprowadzenie zwłok do auta pogrzebowego.

Pogrzeb odbędzie się w Warszawie w piątek dnia 27 b. m. na cmentarzu powązkowskim.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

Oddział w Gdyni

11680

W dniu 21 grudnia 1935 r., zmarł po długich cierpieniach

ś. p.
Antoni Żebrowski

długoletni członek Rady Nadzorczej naszej Spółki

W Zmarłym tracimy szczerze oddanego dla naszej instytucji Zwierzchnika i światłego współtowarzysza pracy

**Chłodnia i Składy Portowe
w Gdyni**

11682

ś. p.
ANTONI ŻEBROWSKI

Dyrektor Oddziału Państwowego Banku Rolnego w Gdyni
opatrzony Św. Sakramentami zmarł w dniu 21 grudnia 1935 r.

W Zmarłym tracimy Zwierzchnika, który posiadał przywiązanie i szacunek współpracowników.

Jako pierwszy Kierownik gdynińskiej placówki naszego Banku, świecił nam przykładem umiłowania Gdyni i ludu kaszubskiego.

Cześć Jego pamięci!

**Pracownicy Oddziału
Państwowego Banku Rolnego
w Gdyni**

11681

Pionier uczciwości

Sp. Antoni Żebrowski, dyrektor Państw. Banku Rolnego w Gdyni

Morze to burza i wielki bezbrzeżny spokój. To grzmący huk sztormu i wielka, zupełna cisza. To dwie ciągle łączące się, stykające się z sobą krańcowością. I te krańcowości, będące wyrazem morza, są też wyrazem życia, nad morzem się toczącego. Są one wyrazem życia miast portowych, są też wyrazem życia Gdyni.

W Gdyni nad brzegiem morskiego żywiołu zetknęły się dwie krańcowości ludzkie. Przybyli tu wiedzeni nadzieją burzliwego, łatwego, awanturczego życia ludzie z poszarpaną przeszłością, ludzie stojący poza nawiasem etyki, poniżej wszelkiego poziomu moralności, ale przybyli tu również ludzie o niezwykłej szlachetności ducha, ludzie owiani najlepszą inicjatywą, ludzie bezkompromisowi, prawi, uczciwi. Przyszli tu, bo czuli, że tam, gdzie kształtuje się dopiero wielki ośrodek ludzki, potrzebni są oni, wytrwali bojownicy o ideę, o uczciwość.

Do tych wielkich, choć cichych i skromnych pionierów Gdyni należał zmarły onegdaj ś. p. Antoni Żebrowski, dyrektor oddziału gdynińskiego Państwowego Banku Rolnego.

Pochodził z ziemi Wileńskiej i może duchowi kresowemu zawdzięczał to, że i na zachodnich morskich kresach Rzeczypospolitej umiał znaleźć wspólny język z miejscowym rolnikiem, miejscowym Kaszubą, dla których na swym odpowiedzialnym posterunku był zawsze najbliższym, najlepszym doradcą, dla którego był zrozumiałym swą prostą, twardą uczciwością obywatelską, — uczciwością, która, bez przesady rzecz można, gruntuwała na tych ziemiach poszanowanie dla owych ludzi „nietutejszych“, reprezentujących twórcze poczynania władz centralnych.

Ś. p. dyrektor Żebrowski nie brał bezpośredniego udziału w życiu publicznym Gdyni. Nie starał się odgrywać jakiejś roli. Nie uchylał się jednak od pełnienia funkcji w życiu społecznym. Brał udział we wszystkich oficjalnych wystąpieniach Gdyni, spełniając ciężkie dla niego obowiązki reprezentacji.

Był jednym z najwcześniej osiadłych tu obywateli. Był świadkiem wielu wydarzeń w życiu rodzącej się i rosnącej Gdyni, które swym subtelnym dowcipem umiał tak głęboko i uczciwie określić w ich zarodku, wcześniej, niż oczywistymi stawały się ich skutki.

Wszyscy znali tego sympatycznego, wesołego starszego pana, trochę dziwacznego swą bezpośredniością, swoją śmiałością w formułowaniu sądów i wreszcie swoją całkowitą niezależnością, tak rzadko spotykaną w życiu wogóle, a w atmosferze gdynińskiej w szczególności.

Widowano go, gdy codziennie wychodził na swój ulubiony spacer nad morze, gdy obchodził ulice, które w jego powstały oczach; codziennie musiał popatrzeć na miasto, które tak szczerze i uczciwie kochał.

We wszystkim, co mówił, przebijała wybitna, subtelna umysłowość. Jego niezrównany, pogodny dowcip, jego szczerść w stosunku do ludzi, były zaszczytnym wyróżnieniem w stosunku do tych, których cenili i lubili i krępującym ciężarem dla tych,

Oryginalne podanie bezrobotnego

Młody bezrobotny z ziemi radomskiej pisze wiersz do Komisarza Rządu w Gdyni

Codziennie na ręce Komisarza Rządu m. Gdyni wpływają dziesiątki podań, listów i próśb, prawie zawsze... o posady.

Nikt nie chce jakoś uwierzyć, że w Gdyni kwestja bezrobocia jest jeszcze bardziej ostra, niż gdzieindziej, i ciągle jeszcze samo imię Gdyni budzi różowe nadzieje, dopiero ciężki zawód przynosi wszystkim stwierdzenie stanu faktycznego na miejscu. Co miesiąc napływa do Gdyni przeszło 1 i pół tysiąca nowych mieszkańców, z których większość sprowadza tu nieuzasadniona nadzieja znalezienia pracy i chleba.

Ostrożniejsi są przynajmniej ci, którzy listownie zwracają się do władz i urzędów, gdyż mają przynajmniej ostrzeżenie, które powstrzymuje ich od ryzykownego kroku, jakim jest przyjazd do Gdyni.

To też listy i podania tego rodzaju codzień nadchodzą na ręce Komisarza Rządu.

Ale onegdaj otrzymał Komisarz Rządu list, jakiego dotychczas nie otrzymywał napewno zader z przedstawicieli władzy ad-

ministracyjnej. Jest to podanie młodego bezrobotnego z Gródka w powiecie kozienickim, ziemi Radomskiej, mającego ukończonych 6 klas gimnazjum, odbyłą służbę wojskową i znajdującego się w skrajnej nędzy.

Podanie jest tem niezwykle, iż pisane jest wierszem.

„Do JWielmożnego Pana Sokoła — Komisarza Miasta Portowego Gdyni.
„Zwracam się do Pana
Z uprzejmymi słowami prosząc o chwilę pa-re,
A jeśli prośba moja będzie wysłuchana
To przywróci mi znowu byt i dawną wiare.
Żyjąc w ciężkich warunkach, te jedne mam chęci
By pracować i uczyć się samemu w domu,
Ale kiedy mi los mój stanie na pamięci
To milczę i nie żalę się nigdy nikomu.
Chciałbym kiedyś pracując uczyć się wy-trwale
By dobrym swej ojczyzny być obywatelem
By jak drudzy pracować ku Jej szczęściu,
I by dobro Jej było mego życia celem.
Chciałbym nurzać swe myśli w chłodne morskie fale,

**Walne zgromadzenie
akcjonariuszów Banku
Zw. Spółek Zarobkowych
Przesem Banku został wicemin.
W. Staniszewski**

W Poznaniu odbyło się nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszów Banku Zw. Spółek Zarobkowych. Na zebraniu dokonano wyboru członków Rady Nadzorczej Banku. Prezesem Banku wybrano p. Wacława Staniszewskiego. Zarząd Banku złożył Radzie sprawozdanie z podwyższenia kapitału akcyjnego i zakomunikował, iż nowa emisja w sumie 15 milj. zł została całkowicie pokryta w gotówce.

Wchłaniać w siebie bezmiary mórz i ich potęgę
Słyszeć pieśni spokojne i burz morskich za-
le
Z ich mocy siły władczej pisać piękną księ-
ge-
Być w Gdyni, jej precudnym raczyć się
widokiem,
I przeżywać z nią okres tętnej — pracy
drzenie
Graniem syren napełniać myśl i fal losko-
tem...
W Gdyni mieszkać, pracować jest mojem
marzeniem!

Niewiadomo, czy życzenie młodego bezrobotnego z ziemi radomskiej da się spełnić, w każdym razie życzymy mu, by znalazł pracę w Gdyni, która już na odległość budzi w nim tak gorące uczucia. Sądzymy, że znajdzie się ktokolwiek, kto ofiaruje mu jakąś pracę tem więcej, że poeta jest b. mało wymagający i prosi o „każdą pracę najtrudniejszą i najmniej płatną, jak nie teraz to choćby na wiosnę, z początkiem sezonu“.

Z zebrania prezesów Kółek Rolniczych i Rady Powiatowej Tow. Roln. Pow. w Chełmnie

W dniu 16 grudnia odbyło się w Chełmnie zebranie Rady Powiatowej T. R. P. poprzedzone przez zebranie prezesów Kółek Rolniczych zwołane dla ustalenia kandydatów do Zarządu T. R. P. i do Rady Wojewódzkiej P. T. R.

Zebraniu przewodniczył prezes Rady Powiatowej Śląski. Po odczytaniu protokołu i sprawozdania Zarządu za I półrocze roku 1935/36 przystąpiła Rada do wyborów 2-ch członków Zarządu w miejsce ustępujących pp. Fl. Buczkowskiego i F. Karpińskiego. Z podanych Radzie przez zebranie prezesów kandydatów, zostali wybrani: p. Fl. Buczkowski z Lisewa (ponownie) i p. T. Rakowiecki z Reptowa.

Delegatami do Rady Wojewódzkiej P. T. R. wybrani zostali pp.: J. Polyrała, Wł. Bajek, A. Wiśniewski i J. Tatarek.

Następnie inż. Roman Zych wygłosił referat p. t. „Plan rolniczy rozwoju gospodarstwa życia Polski“, po którym nastąpiła ożywiona i rzeczowa dyskusja, w której zabrał głos p. starosta, wygłaszając dłuższe przemówienie w nawiązaniu do referatu.

Na wniosek p. W. Rybickiego z Sarnowa Rada uchwaliła rezolucję do starostwa, z prośbą obniżenia opłat kominiarskich.

W ciągu dalszych obrad poruszane były sprawy różnych bolączek rolników chełmińskich, na które udzielali wyjaśnienia p. starosta, prezes Śląski, nac. Bombiński. Prezes Kółka Rolniczego w Małym Czystem, p. L. Kraśkiewicz wniosł na Radę, aby Izba Rolnicza rozszerzyła produkcję bekony i nie dopuszczała do tego, aby handlarze prywatni odstawiali bekony, zarabiając na tem z pokrzywdzeniem rolników-producentów, oraz żeby bekony przyjmowane były tylko od rolników zrzeszonych w organizacji.

Stwierdzić należy, że obrady odbywały się w nastroju poważnym i rzeczowym, z całym zrozumieniem ciężkiej sytuacji rolnictwa, starając się wyszukać drogę ku polepszeniu jej.

Stwierdzić należy, że obrady odbywały się w nastroju poważnym i rzeczowym, z całym zrozumieniem ciężkiej sytuacji rolnictwa, starając się wyszukać drogę ku polepszeniu jej.

Z działalności Związku Strzeleckiego w Grudziądzu

Związek Strzelecki na terenie Grudziądza posiada 4 oddziały męskie, 1 oddział żeński oraz oddział przedpoborowy. Poza tem z nowym rokiem wyszkoleniowym 1935-36, t. j. z dniem 1. 10. br. zorganizowany został hufiec „Orląt Strzeleckich“, który rozwija się pomyślnie. W tej chwili ćwiczy 50 chłopców.

Główny wysiłek Z. S. jest skierowany na wyszkolenie obywatelskie i fizyczne rocznika przedpoborowego, no a już „oczkiem“ wszelkich poczynań wychowawczych są oczywiście „Orląta“.

Wszystkie oddziały Z. S. posiadają własne świetlice, wyposażone w sprzęt świetlicowy i radioaparaty.

Przy Komendzie Grodzkiej Z. S. przy ul. Solnej Nr. 9-11 znajduje się główna świetlica, mogąca pomieścić zgórą 100 osób. Urządzenie świetlicy utrzymane jest w stylu zakupiańskim; świetlica posiada doskonały 5-lampowy radioaparat.

Z. S. Grudziądz posiada następujące sekcje sportowe: a) strzelecką, b) ciężkiej atletyki, c) bokserską, d) piłki nożnej, e) ping-pongową, f) kajakową, g) kolarską, h) gołębiarską.

Wychowanie fizyczne polega na systematycznym prowadzeniu zaprawy gimnastycznej i przeprowadzaniu konkurencji P. O. S. i O. S.

Życie sportowe rozwija się, dają dobre wyniki. Dnia 7. 12. br. odbył się pierwszy publiczny występ ciężkoatletów Z. S., którym sekcja zadokumentowała swą żywotność i dużą sprawność fizyczną; członków liczy 30, a wśród nich znajdują się kilka rutynowanych atletów-zapaśników. Był to występ, dobitnie wykazujący, do czego dojść można, gdy pod dobrą ręką uprawia się właściwe ćwiczenia gimnastyczne.

Dnia 8. 12. br. odbył się mecz bokserski między Z. S. a niemiecką drużyną S. C. G. Zwycięstwo odnieśli Strzelcy grudziądzcy w stosunku 10:6.

Uznając znaczenie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, Z. S. prowadzi wyszkolenie i bierze udział w marszach konkurencyjnych, urządzanych przez L. O. P. P. Grudziądz.

Nadewszystko jednak Z. S. docenia znaczenie strzelectwa w obronie kraju, kładzie specjalny nacisk na rozwój sportu strzeleckiego, organizując corocznie imprezy „10 strzałów ku chwale Ojczyzny“.

Również każdego roku organizuje się „Tydzień Propagandy Z. S.“, dający dodatnie rezultaty w sensie epopularyzowania idei strzeleckiej.

Wychowanie obywatelskie przeprowadzane jest planowo, za pomocą wykładów, inscenizacji, odczytów. Referentami wychowania obywatelskiego w 95% są siły fachowe — profesorowie miejscowych szkół, z profesorem ob. Dyniewiczem na czele.

W dniu 30 listopada br. IV oddział Z. S. urządził uroczysty obchód rocznicy powstania, zainaugurowany pięknym przemówieniem ob. Maniewskiego.

Nowe wydawnictwo Instytutu Bałtyckiego

Dr. Rajmund Galon: „Dolina dolnej Wisły“. Przewodnik Krajoznawczy

Autor nowego wydawnictwa Instytutu Bałtyckiego „Dolina dolnej Wisły“, docent Uniwersytetu Poznańskiego dr. R. Galon jako rodowity Pomorzanie zna doskonale omawiany teren, co uwytładnia się wybitnie w metodzie wykładu. Wychodząc z założenia, że dziś turyści już nie wystarcza suche wyciszenie miejscowości i dat historycznych z niemi związanymi, kładzie autor szczególny nacisk na tło krajoznawcze. Dolina zaś dolnej Wisły dla jej wyjątkowych walorów krajoznawczych ma dla turysty ogromne znaczenie.

Część ściśle przewodnikową poprzedza opis ogólny terenu, dzielący się na rozdziały: „Odrębność krajoznawcza doliny dolnej Wisły“, „Jak powstała dolina dolnej Wisły“, „Jak powstała delta wiślane“, „Pierwotny krajobraz doliny“, „Człowiek przedhistoryczny w dolinie dolnej Wisły“, „Dolina Wisły szlakiem kulturalnym i etnicznym“ i szereg innych, dających w sumie jasne pojęcie o bogatej przeszłości tej krainy. Po dziale wskazówek i informacji następuje wyczerpujący opis trasy, od Torunia aż po morze. Nie pominięto też tej części doliny, która (w okolicy Kwidzyna i Malborka) pozostała po tamtej stronie kordonu.

Nie pomijając walorów malowniczych doliny Wisły pomorskiej, uwypukla autor pewne dane geologiczne, niezbędne dla zrozumienia zjawisk krajoznawczych. Stwarza tym sposobem nowy u nas typ przewodnika,

łączy bowiem opisy miast i wsi ze szczegółowym i pogłębionym obrazem otoczenia. Przewodnik jego odda zatem duże usługi turystom, którzy interesują się nie tylko zabawkami okolic zwiedzanych, lecz przede wszystkim krajiną samą, jej morfologią i geologią.

Całość bardzo starannie opracowana jest owocem głębokich studiów naukowych autora i dowodem pietyzmu tak z jego strony, jak też instytucji wydawniczej. O pietyzmie tym świadczą słowa przedmowy: „Kto raz oglądał dolinę dolnej Wisły wraz z jej gradami w świetle zachodzącego słońca lub kroczył w jasną noc przez pachnące, oparami okryte łąki, widząc w oddali światła samotnych domostw lub sunący Wisłą, oświetlony statek, kto raz stanął nad strumieniem brzegiem doliny i okiem ogarnął bezmiernie, jasne przestrzenie, znaczone wstęgą Wisły, lub kroczył przez kwitnące sady na stoku dolinnym, ten nie zapomni jej uroku, a przychodząc po raz drugi, odkryje nowe bogactwa jej krajoznawstwa“.

Liczne (33) ryciny przeplatują tekst, drukowane czcionkami miętymi dla oka; do tekstu dodane są 3 mapki doliny Wisły, na których można śledzić trasy poszczególnych wycieczek. Wreszcie orientację w Przewodniku znakomicie ułatwia zamieszczony na końcu skorowidz miejscowości.

Pod względem zewnętrznym książeczka została wydana bardzo starannie.

Kurs dla zbieraczy pieśni ludowych odbywa się w Inowrocławiu

Z inicjatywy dr. Michała Pollaka, kuratora okręgu szkolnego w Poznaniu, otwarty został w Inowrocławiu pierwszy w Polsce kurs specjalny dla zbieraczy pieśni ludowych. Program kursu obejmuje następujące tematy: „Rola pieśni w kulturze polskiej“, „Charakterystyka regionów kulturalnych Kujaw, Wielkopolski i Pomorza“, „Zarys biologii pieśni ludowej“, „Właściwości pieśni ludowej wymienionych wyżej regionów“,

„Technika czytania pieśni ludowych“, „Fonografowanie rzeczy ciekawych w terenie“ i inne.

Kierownictwo kursu, który trwać będzie tydzień, objął prof. U. P. dr. Lucjan Kamiński, wykładają prof. Cierniak i okręgowi instruktorzy oświaty pozaszkolnej pp. Mierniczek i Madejski. Na kurs zgłosiło się kilkudziesięciu nauczycieli szkół powszechnych z Kujaw, Wielkopolski i Pomorza.

Nowe n. Wisłą

— Kwasek solnym w twarz. Niej. Jelńska zamieszkała w Nowem miała pretensje do pewnego kawalera czeladnika stolarskiego, swego byłego sublokatora. Spotkawszy go onegdaj wieczorem na ulicy Zduńskiej oblała mu, najniepodziwianiej, twarz jakimś żrącym płynem, przypuszczalnie kwasem solnym. Poparzony młodzieniec musiał corychlej szukać opieki lekarskiej i jedynie dzięki temu nie postradał wzroku. Krewka niewiasta będzie za ten czyn odpowiadala przed sądem.

Tabela gwiazdkowego ciągnięcia loterii

Główne wygrane	
Zł. 20.000 na nr.: 25705	40247 329 54 786 41585 87 42178 461
Po zł. 5.000 na n-ry: 101049 108033	515 87 869 43249 67 44374 747 867
152833 156897 180433 183605	45476 804 46052 331 537 905 8 47500
Po zł. 2.000 na n-ry: 35736 46680	40 665 48139 241 49099 199 423 606
49724 50595 92221 98023 105651 104898	50014 536 819 51838 901 52088 185
132392 168191	53063 643 54030 193 818 55014 56737
Po zł. 1.000 na n-ry: 968 1005 1400	934 57000 94 58317 53 640 59028 117
4193 3712 1545 2075 6582 6784 12507	690 845
13328 13633 13478 14731 16846 18862 23714	60401 556 824 61107 846 62079 479
24913 28399 29000 32012 35635 41125	975 63615 772 64555 75 85 849 65210
41199 42826 46860 46741 49674 54900	854 957 66606 67557 608 68 996 68116
55782 58352 58727 61916 65266 68090	807 69123 68 976
68849 69776 70216 72324 75958 78478	70219 496 591 71125 289 339 494 527
75535 83366 85249 86994 87227 88406	713 72 187 73 369 74 116 76 697 791
95294 96527 100170 101416 103527 104617	990 75177 549 835
107840 109817 110671 111454 110567	76484 601 78243 57 950 79267 602
112715 112933 114591 121411 128313	80576 81565 82008 164 370 814 83304
129119 130986 131441 134183 136914	492 998 84080 556 632 85017 709 86053
135819 136372 138209 141471 142057	214 65 87117 383 605 830 984 88161
132330 146146 147561 151521 156611	215 64 561 70 883 932 89150 308 488
157527 157906 156363 157832 158777	822
161107 162038 162745 160965 160817	90007 863 91397 663 92823 981 93180
165384 166810 168429 170762 172316	768 94536 85 663 95480 767 96220 36 561
161183 183821	99444 659
Wygrane po 200 zł.	100011 955 101454 102270 430 103480
363 468 1085 231 509 65 99 705 872	695 104680 946 105615 106194 364 551
953 2018 412 793 836 3398 409 847 4157	669 107128 304 108126 473 747 989
269 365 5455 88 643 56 98 871 6068 164	109866
244 827 7169 225 8269 9033 124 266 716	110043 592 969 111003 36 618 112277
10251 424 94 11464 676 743 861 943	113484
13300 14595 920 16034 282 631 17166	114646 751 803 115049 182 374 593 656
71 317 560 753 18440 648 86 19095 216	763 116037 425 825 117747 118155 297
311 981	507 702 112905 384 522 696
20055 982 21117 411 884 950 22130	121290 938 122058 927 123484 560 625
263 731 23126 441 945 24881 967 26060	758 124082 156 555 71 661 125476 126016
182 549 27278 494 966 28338 748 73	127291 510 720 128466 77 85 926 129148
29014 237 594 875	319 795
30363 31536 800 88 33098 756 34135	130145 291 338 874 959 13123981 349
21 238 37678	448 132321 33 691 894 133096 401 68 567
28315 486 890 39006 31 108	784 863 90 935 134055 415 61 560 604
	850 56 135077 459 137161 486 533 138159
	242 336 680 829

J. MACIEJEWSKI

Zakłady Elektrotechniczne
Grudziądz, ul. Mickiewicza 12
Telefon 1816
Autoryzowana Sprzedaż PHILIPS

RADJO-

**PHILIPS — KOSMOS
ELEKTRIT — TELEFUNKEN**
Uniwersalne - Bateryjne - Prąd
zmienny - Wygodna spłata -
Proszę żądać oferty. 9727

Siwosze!

Nasze wyborowe piwa

„Eksportowe“, „Kozłak“ i „Zdrój Wielkopolski“
uprzyjemnią Wam nadchodzące Święta Bożego Narodzenia.
Paniom domu i dzieciom polecamy nasze powszechnie znane i odżywcze
piwo leżniczo-słodowe „Matus“ i świetną lemoniadę „Murzynek“

Browar Bydgoski
Bydgoszcz, telefon nr. 1608.

Filje: w Toruniu, ul. Sobieskiego 56, tel. 1606; w Inowrocławiu, M. Pił-
sudskiego 14, tel. 440; w Brodnicy, Mazurska 5, tel. 1; w Chełmnie,
Dworcowa 15, tel. 92; w Czersku, ul. Kościuszki 23, telefon 51.
Przedstawicielstwo: Jan Engling, Wejherowo, R. Schwanke, Świecie, J.
Ziemke, Chodzież. 11686

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru I-go Jan
Grochocki, zamieszkały w Kościerzynie na zasadzie
art. 602 k. p. c. obwieszcza, że w dniu 28 grudnia
1935 r. o godz. 11-tej przed południem odbędzie się
publiczna licytacja ruchomości w Kościerzynie
przy ul. Świętojańskiej (Hotel Internacj.) należą-
cych do członków firmy Deutsche Vereinshaus-
Gesellschaft w Kościerzynie składających się: z 1
szafy kuch., 2 szafy dęb. pod szkle, 6 stołów, 1 sto-
łu restaur. z aparatem do piwa, 1 repozytorjum, 3
kanap i 30 krzesel, oszacowanych na łączną sumę
592 zł., które można oglądać w dniu licytacji w
miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.
Kościerzyna, dnia 21 grudnia 1935 r. 11677

(—) Grochocki,
komornik sądowy.

Aparaty radjowe P.Z.T.

Państw. Zakłady Tele- i Radjotechniczne
bez wpłaty!!!

	na raty	za gotówkę
Echo 121 Z. 10 rat po zł 17.—		zł 153.—
Echo 131 Z. 10 rat po „ 24.—		„ 216.—
Echo 121 S. 10 rat po „ 19.50		„ 175.50
Echo 131 B. 10 rat po „ 16.—		„ 144.—

Przy zapłacie gotówką przyjmuję 50.— zł obligacji 6 proc.
Pożyczki Narodowej. Aparaty do nabycia tylko w firmie

B. JACZKOWSKI
BYDGOSZCZ, Gdańska 23, tel. 39-30.

TORUN

„Au - Bu“
pasta do obuwia
konserwuje — wyświeca
Drogerja pod tabaczką
Toruń, Szeroka 26-28.
10315

DYWANY
najtaniej
Karol Steinbach
Toruń, Szeroka 5.

Łom

piernikowy
czekolady — cukry
kupisz najtaniej
w firmie 10916

H. THOMAS
Toruń. Sklepy sprzedaży
Nowy Rynek 4, Szeroka 38
w sklepie szkła i porcelany
J. Malinowskiego

Świece
choinkowe paczka zł 0.28

Świece
skrowe paczka 10 sztuk
zł 0.10

Lameta
paczka zł 0.05

Kule
choinkowe 12 sztuk
od zł 0.45

Nafta
silnopłomienna 1 ltr. zł 0.38

Mydło
ziarniste II. gatunek zł 0.38
I. gatunek zł 0.45
za 1/2 kg.

Perfumy
kasetki w największym
wyborze 10999

kupujesz najkorzystniej w

Hurtowni

Jan Kapczyński
Toruń — Brodnica

Szeroka 35. Hallera 7.

Wódki

gatunkowe 11609

Rumy,
koniaki i likiery wielki wy-
bór poleca

BALTYK

Toruń, Szeroka 6, tel. 2018

Znacznie

zniżone ceny
na praktyczne
podarki gwiazdkowe

PULOWERY ręcznej
roboty **PONCZOCHY-**
BIELIZNA

i różne drobiazgi
R. DALKOWSKI
TORUN, SZEROKA 25. 11101

NA GWIAZDKĘ!

Polecam zegary, zegarki,
platory oraz ślubne obrączki
wyjątkowo po zniżonych
cenach. 11334

KAZIMIERZ BIBIK,
Toruń, Stary Rynek 39.
Warsztat zegarmistrzowski
złotniczy na miejscu.
Telefon 1292.

PIWA

Okocimskie
Marcowe
Świętojańskie
Porter

Karamel
z własnego wyrobu
poleca w beczkach, bu-
telkach i syfonach

Reprez.
Browaru Okocimskiego
Aleksander Freining
Toruń, Podmurna 58/60.
Telefon 1334. 11504

Węgiel

górnolaski już od 500
kg. po 2.00 zł za 50 kg
poleca **Składnica Wę-
gla,** Toruń, Piernikarska
3/7.

NA GWIAZDKĘ

Pióra wieczne, albumy,
ozdobne papiery listowe,
książki dla młodzieży i
wiele innych upominków
poleca

KONRAD SZMIDT
TORUN
W. Garbary 21 tel. 22-80
(Księgarnia Toruńska)

GRUDZIĄDZ

Górnośl. Węgiel

z kopalni „Ferdynand“ Ko-
stka Ia największa wydaj-
ność ciepła po cenie: zł.
2,10 za 50 kg. ze składnicy
i z dostawą w dom.

Venzke i Duday. Skła-
dnica ul. Młyńska 3/5. Gru-
dziądz, tel. 2087. 11632

Międzynarodowe Towarzystwo Budowy Okrętów i Maszyn Sp. Akc.
The International Shipbuilding and Engineering Co. Ltd.

Stocznia Gdańska

Gdańsk, Werftgasse 4. Tel. 23441

Budowa i naprawa statków morskich i rzecznych wszel-
kiego rodzaju.

Budowa i naprawa wagonów.

Budowa silników spalinowych i gazowych.

Prądnice i silniki elektryczne.
Transformatory do wszelkich celów.
Transformatory do spawania elektr.
Urządzenia cukrowni.
Urządzenia chłodnicze.
Maszyny dla przemysłu gumowego.

KONSTRUKCJE ŻELAZNE DŹWIGI, MOSTY ODLEWNIA DZWIŃCÓW.

9713

Bufet

stół okrągły do wyciągania,
dębowy stółik do szachów,
biurko orzechowe do sprze-
dania. Grudziądz, Wybickie-
go 44. Dąbrowski. 11631

BYDGOSZCZ

Dom

sprzedam za gotówkę. Ce-
na 22.000 zł. Dochód 300.—
zł miesięcznie. Oferty do
Adm. „Dnia Bydgoskiego“,
M. Focha 12, pod „Centrum
Bydgoszczy“. 11577

Narty

saneczki
jesionowe gwarantowane,
trwałe, celem likwidacji za-
pasów sprzedamy kilka ty-
sięcy par poniżej ceny. Pa-
ra od 3.50 zł. **Fabryka**
„Herkules“ Bydgoszcz,
Promenada 1. Otwarte do
godz. 15.30. 11687

Maszyny

do pisania, liczenia „Royal“
i „Astra“ używane, maszy-
ny do liczenia i pisania sta-
le na składzie. Weimann,
Bydgoszcz, Weysenhoffa 3
tel. 1387. 11688

Maszyna

do pisania Royal Portable
zł 375.— na warunkach kre-
dytowych. Weimann, Byd-
goszcz, Weysenhoffa 3, te-
lefon 1387. 11689

GDYNIA

MEBLE

różnego rodzaju w solidnym
wykonaniu po cenach kon-
kurencyjnych poleca

Gdyńska
Centrala Mebli
Gdynia, Starowiejska 40.
Telef. 2625. 11474

Zaginione

dokumenty: Zgłoszenie na
skład celný Nr. 521, wyda-
ne przez Urząd Celný w
Gdyni dnia 12. VII. 1935r.
na 19 skrzyń przedży bas-
welnianej 3.337 kg oraz
odnośny konosament celný,
nieznanym nieważnia się.
Towarzystwo Spedycyjne
J. H. Bachmann
Sp. z o. o. w Gdyni.
11574

Reda

Przybłąkał się piec (dog)
Restauracja dworcowa. Re-
da — stacja kolejowa, pow.
Morski. 11685

TCZEW

Kilim

nowy piękny sprzedam oka-
zyjnie tanio zaraz. Tczew,
Lecha 3, I. p. 11691

Smakoszom piwa

do łaskawej wiadomości podaje się, że

BROWAR GRUDZIĄDZKI

W. Sommer i S-ka
Telef. 2090. w Grudziądzu

wyprodukował na gwiazdkę

Specjalne piwo „Jubileuszowe“

Najlepsze maszyny

do szycia stale na składzie
i na dogodnych warunkach spłaty
nabyć możesz w firmie

B. Wojewski Wejherowo, Sobieskiego 2
Gdynia, Starowiejska 26.

Jedno spojrzenie w nasze okno wystawo-
we, pokaże wam nadzwyczaj niskie ceny

parasolek, mod. torebek

do najwykwintniejszych, oraz walizek i
wszelkich innych towarów skórzanych.

11284 **Odnowienia** i **Naprawy**

SCHIRMHAUS AM GLOCKENTOR
Gdańsk, Hl. Geiseltgasse 141 narożn. Holzmarkt
Wrzeszcz, Adolf Hitlerstr. 103 naprz. poczty
Tel. 21396

ROZNE

Kieszonkowe

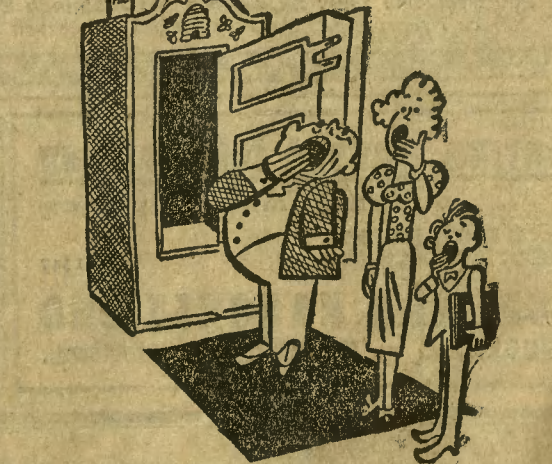
maszynki do liczenia od zł
6— **SKORA IS-KA** Po-
znań, Aleje Marcinkowskie-
go 23. 11055

Zniszczony

paszport na nazwisko Mo-
szko Mordko Scharf, wysta-
wiony przez Magistrat
Chełm Lubelski, nieważnia
się. 11684

Pianina i Fortepiany

światowej sławy marki
„Arnold Fibiger“ — **Kalisz**
(dostawcy Polskiego Radia
i Konserwat. Muzycznych)
stale zdobywały najwyższe
odznaczenia na wystawach
krajowych i zagranicznych.
Dostarcza po cenach fabry-
cznych przedstawiciela He-
lena Turowska, Toruń,
św. Ducha 14. 8996

Infekcja.
Kasa, zlejąca pustką zaraża ziewaniem...

OGŁOSZENIA:
wiersz milimetrowy na stronie 7-lamowej . . . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . . 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . . 0.50 zł
Drobne za słowo 10 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym
drukem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% niższe.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.
W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski,
z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na
podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:
W ekspedycji miejscowych agencji . . . . . 2.50 zł
Z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
Przez pocztę z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
Pod opaską . . . . . 4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . . . . . 2.32 gd; przez gońca . . . . . 2.00 gd
z odbieraniem w administracji wprost . . . . . 1.75 gd
Zagranicą . . . . . 4.00 gd
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody
w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostar-
czenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
Witold Mężniński, Toruń, ul. Mickiewicza 24.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniej-
sze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne
przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według roz-
miaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmuj-
my, dla innych tylko wówczas, gdy są takie zastrzeżenia zosta-
nie zapłaconą przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. Omyłki,
które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają
do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje
będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty
ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy
sądowym ściganiu należności rabat upada. Za terminowy druk
i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz.
Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynie: Józef Dobroszański, Gdynia, ul. Kulawska. — Redaktor odpowiedzialny na Wejherowo: Tadeusz
Gierut, Wejherowo, ul. Sobieskiego 13 a. — Redaktor
odpowiedzialny na Grudziądzu: Leon Formański, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 17, 1. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Kazimierz Kretowicz,
Tczew, Kościuski 1. —
Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Czelionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.